



SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

GADA PĀRSKATS

2023



SATURS

PRIEKŠSĒDĒTĀJAS ZIŅOJUMS	3
SAĪSINĀJUMI UN APZĪMĒJUMI	7
PAR SPRK	9
SPRK KOMANDA	11
SPRK DARBĪBAS GALVENIE RĀDĪTĀJI	15
SABIEDRISKO PAKALPOJUMU NOZARES LATVIJAS TAUTSAIMNIECĪBĀ	18
ENERĢĒTIKAS NOZARES PĀRSKATS	23
ELEKTRONISKO SAKARU UN PASTA NOZARES PĀRSKATS	34
ŪDENSSAIMNIECĪBAS, DEPOZĪTA SISTĒMAS UN ATKRITUMU NOZARES PĀRSKATS	41
STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	48
KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	52
SPRK DARBĪBAS STRATĒGIJAS 2022.–2026.GADAM IZPILDES PROGRESS	55
FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS	57
REVIDENTU ZIŅOJUMS	60



PRIEKŠSĒDĒTĀJAS ZIŅOJUMS

Tā kā **ūdenssaimniecības nozares** pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā būtiskas izmaiņas tika veiktas jau 2022.gadā, pagājušajā gadā arvien vairāk komersantu izmantoja iespēju iesniegt pašnoteikto tarifu aprēķinus, kur mainījās tikai elektroenerģijas izmaksas. Ņemot vērā nozares priekšlikumus un komersantu regulēšanas ietvaros konstatētās vajadzības, jaunus grozījumus metodikā apstiprinājām arī pērn. Pilnveidojoties tiesību aktu ietvaram, SPRK pagājušajā gadā uzņēmās jaunas būtiskas funkcijas pilnvērtīgai regulējamu pakalpojumu uzraudzībai. SPRK aktīvi iesaistījās arī **atkritumu apsaimniekošanas nozares** normatīvā regulējuma pilnveidē un pielāgošanā grozījumiem Atkritumu apsaimniekošanas likumā. Savukārt **depozīta iepakojuma apsaimniekošanas nozarē** SPRK pirmo reizi izvērtēja depozīta sistēmas dalības maksas projektu septiņu dažādu veidu iepakojumam, kas iepriekš tika noteikta pēc provizoriskām prognozēm.

Regulējamām nozarēm ir būtiska nozīme attiecībā uz dažādiem ekonomikas un tautsaimniecības procesiem, un arī 2024.gadā tās sagaida neizbēgamas pārmaiņas un izaicinājumi. SPRK, apzinoties savu kā neatkarīgas iestādes lomu, ar augstu atbildības sajūtu turpinās veikt pienākumus, realizējot savu misiju uzticami nodrošināt lietotāju un komersantu interešu līdzsvarošanu, veicinot efektīvu un ekonomiski pamatotu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu un godīgu konkurenci regulējamās nozarēs.

Cieņā
ALDA OZOLA,
SPRK priekšsēdētāja





APZĪMĒJUMI UN SAĪSINĀJUMI

ACER (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators*) – Enerģētikas regulatoru sadarbības aģentūra

AST – AS Augstsprieguma tīkls

BEREC (*Body of European Regulators for Electronic Communications*) – Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde

CBG – AS *Conexus Baltic Grid*

CEER (*Council of European Energy Regulators*) – Eiropas Enerģētikas regulatoru padome

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

DIO – SIA Depozīta Iepakojuma Operators

DSO – depozīta sistēmas operators

DRN – dabas resursu nodoklis

EK – Eiropas Komisija

ERGP (*The European Regulators Group for Postal Services*) – Eiropas Pasta regulatoru grupa

ES – Eiropas Savienība

ECC (*The Electronic Communications Committee*) – Eiropas Elektronisko sakaru komiteja

HHI (*Herfindahl–Hirschman Index*) – Herfindāla–Hiršmana indekss

IKP – iekšzemes kopprodukts

IRG (*Independent Regulators Group*) – Eiropas Neatkarīgo regulatoru grupa

km – kilometri

KPI (*Key Performance Indicator*) – galvenie darbības rādītāji

LMT – *Latvijas Mobilais Telefons SIA*

M2M (*Machine-to-machine*) – reālā laika informācijas nosūtīšana un saņemšana starp iekārtām, kas pieslēgtas internetam

MHz – megahercs

milj. – miljons

min – minūte

mljrd. – miljards

MWh – megavatstunda

NARUC (*National Association of Regulatory Utility Commissioners*) – Amerikas Savienoto Valstu Nacionālo regulatoru asociācija

Nr. – numurs

OECD (*Organisation for Economic Cooperation and Development*) – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija

POLQA (*Perceptual Objective Listening Quality Analysis*) – Perceptuālais (uztveres) objektīvais klausīšanās kvalitātes novērtējums

PVN – pievienotās vērtības nodoklis

SAIDI (*The System Average Interruption Duration Index*) – plānoto piegādes pārtraukumu ilgums minūtēs uz vienu lietotāju

SAIFI (*System average interruption frequency index*) – plānoto piegādes pārtraukumu skaits uz vienu lietotāju

sek. – sekunde

SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību

SPRK – Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija

ST – AS *Sadales tīkls*

t – tonna

TTF (*Title Transfer Facility*) – Nīderlandes dabasgāzes tirdzniecības birža

tūkst. – tūkstotis

UPP – universālais pasta pakalpojums

VoLTE (*voice over Long-Term Evolution*) – balss sakaru pakalpojums, nodrošina teicamu balss sakaru kvalitāti un ātru savienojumu

WAREG (*European Water Regulators*) – Eiropas Ūdenssaimniecības nozares regulatoru asociācija

5G – piektās paaudzes mobilo sakaru tehnoloģija




PAR SPRK

SPRK ir neatkarīga valsts iestāde, kas Latvijā uzrauga sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju (regulēto komersantu) darbību un to sniegto pakalpojumu kvalitāti, izvērtē un apstiprina dažādus tarifus, kā arī uzrauga tirgus attīstību. SPRK rūpējas, lai iedzīvotājiem būtu iespēja saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus par ekonomiski pamatotu cenu, savukārt komersantiem – iespēja attīstīt savu darbību godīgas konkurences apstākļos.

SPRK ir arī vairāk nekā 20 starptautisko organizāciju sastāvā, piedaloties būtisku lēmumu pieņemšanā starptautiskā mērogā, tostarp stiprinot Latvijas pozīciju regulējamo nozaru svarīgos jautājumos.

Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju darbība tiek uzraudzīta **astonās** sabiedrisko pakalpojumu nozarēs – dabasgāzes, elektroenerģijas, siltumenerģijas, ūdenssaimniecības, elektronisko sakaru, pasta, iepakojuma depoziņa un sadzīves atkritumu apglabāšanas.

Sabiedrisko pakalpojumu lietotāju labklājības veicināšana mainīgos tirgus apstākļos, kā arī Eiropas zaļā kursa un digitalizācijas ietekme uz regulējamo nozaru attīstību ir vieni no būtiskākajiem izaicinājumiem. Ievērojot to, SPRK savā darbā vadās pēc 2022.gadā apstiprinātās darbības stratēģijas 2022.–2026.gadam. 

Tajā par pamatvērtībām izvirzīta **profesionalitāte, sadarbība, atbildība un attīstība**.

Šajā SPRK darbības ciklā izvirzītie stratēģiskie mērķi – augsta lietotāju prasība efektīvi izmantot savas tiesības un gūt maksimālo labumu no tirgus, ilgtspējīgs un efektīvs tirgus un infrastruktūra, atbildīga un mērķtiecīga regulēšanas prakse.

Katram mērķim izvirzīti trīs būtiskākie uzdevumi, kā arī noteikti snieguma rādītāji, kas ļauj novērtēt kopējo mērķu izpildi un darbības ietekmi uz tirgu.

VĪZIJA

Ikvienam iedzīvotājam un komersantam ir pieejami sabiedriskie pakalpojumi, kas veicina viņu labklājību, un pakalpojumu sniedzēji attīstās efektīvā, ilgtspējīgā un uzticamā tirgū.

MISIJA

Nodrošināt kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus par ekonomiski pamatotām cenām, veicinot efektīvu pakalpojumu sniegšanu un konkurenci regulējamās nozarēs.

SPRK darbību finansē no valsts nodevas ieņēmumiem par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu. Valsts nodevu SPRK darbības nodrošināšanai maksā visi regulējamo nozaru sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji.

IESTĀDES
DIBINĀŠANAS
GADS

2001

DARBINIEKU
FAKTISKAIS
KOPSKAITS

114

BUDŽETS

6,4 milj. EUR

Faktiskie
ieņēmumi

6,2 milj. EUR

Faktiskie
izdevumi



SPRK KOMANDA

LĒMĒJINSTITŪCIJA

Padome ir SPRK lēmēj institūcija. Tajā ietilpst priekšsēdētājs un četri padomes locekļi. Priekšsēdētājam un katram padomes loceklim ir pakļautībā esošs konsultatīvais darbinieks – padomnieks, kas pilda padomdevēja funkciju regulējamo nozaru saistītos jautājumos.

Priekšsēdētāju un padomes locekli ieceļ amatā uz pilnvaru termiņu, kas nav īsāks par pieciem un garāks par septiņiem gadiem, tādējādi tiek nodrošināta atbilstoša rotācija. Padomes locekli, kā arī priekšsēdētāju var atkārtoti iecelt amatā ne vairāk kā vienu reizi.

Padome lēmumus pieņem balsojot. Lēmums ir pieņemts, ja par to nobalso vismaz trīs padomes locekļi. Priekšsēdētāja un padomes locekļa amata pretendētus izraugās Ministru kabinets atklātā konkursā, bet amatā ieceļ Saeima.



Alda Ozola, padomes priekšsēdētāja

SPRK padomes priekšsēdētāja no 2021.gada. Iepriekš kopš 2013.gada pildījusi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra vietnieces pienākumus. Pildījusi arī valsts AS *Vides investīciju fonds* un Mērsraga ostas valdes locekles pienākumus. Pirms tam bijusi vairāku Latvijas vides nevalstisko organizāciju vadītāja, kā arī darbojusies starptautiskā mērogā.

Pilnvaru termiņš: līdz 2028.gada 1.jūlijam.



Intars Birziņš, padomes loceklis

SPRK padomes loceklis otro termiņu. No 2021.gada 28.janvāra līdz 1.jūlijam bijis SPRK priekšsēdētāja pienākumu izpildītājs. Pirms darba sākšanas SPRK strādājis Konkurences padomē, ilgu gadu vadot Analītiskā departamenta darbu. Pieredzi guvis arī darbā Valsts ieņēmumu dienestā.

Pilnvaru termiņš: līdz 2027.gada 1.jūlijam.



Imants Mantiņš, padomes loceklis

SPRK padomes loceklis otro termiņu. Iepriekš sniedzis konsultācijas biznesa vadībā un investīciju jautājumos. Strādājis valsts AS *Latvijas Pasts* valdes locekļa amatā. Bijis valsts AS *Latvijas gaisa satiksme* un pašvaldības SIA *Rīgas satiksme* padomes loceklis, kā arī pildījis gan valdes, gan padomes locekļa pienākumus valsts AS *Privatizācijas aģentūra*.

Pilnvaru termiņš: līdz 2026.gada 1.jūlijam.



Rota Šņuka, padomes locekle

SPRK padomes locekle otro termiņu. Iepriekš ilgus gadus strādājusi Ekonomikas ministrijā ar enerģētikas, ES lietu un starptautisko sakaru jautājumiem. Plašu pieredzi guvusi, piedaloties dažāda mēroga ES finansētajos un starptautiskajos projektos.

Pilnvaru termiņš: līdz 2027.gada 1.jūlijam.



Anna Upena, padomes locekle

SPRK padomes locekle pirmo termiņu. Pirms tam galvenokārt strādājusi Ekonomikas ministrijā un bijusi padomniece Latvijas Republikas Patstāvīgajā pārstāvniecībā ES. Briselē vadījusi Latvijas prezidentūras ES Padomē norisi ekonomikas jautājumos. Bijusi biedrības *Latvijas būvuzņēmēju partnerība* vadītājas vietniece.

Pilnvaru termiņš: līdz 2026.gada 1.jūlijam.

IZPILDINSTITŪCIJA

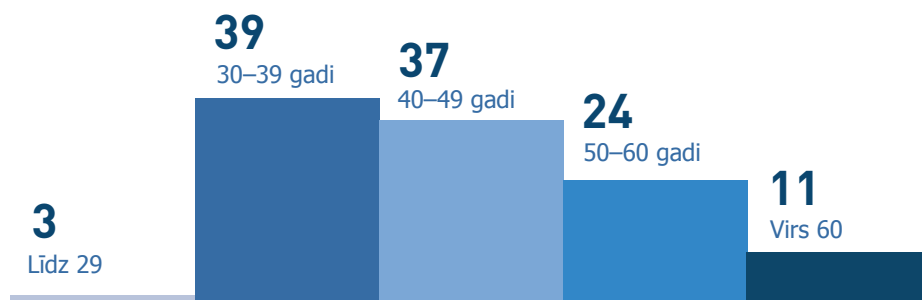
Padomei ir pakļauta izpildinstitūcija, kas pilda tās sekretariāta un ekspertu funkcijas, sagatavojot dokumentus izskatīšanai padomes sēdē, kā arī īsteno padomes pieņemto lēmumu un izdoto administratīvo aktu izpildi.

Izpildinstitūciju veido izpilddirektors, seši departamenti, tostarp katrai regulējamai nozarei atbilstoša struktūrvienība. SPRK darbinieki ir augsta līmeņa savas jomas eksperti, kas savas zināšanas nepārtraukti papildina individuālās apmācībās unursos Latvijā un starptautiski, kā arī ikdienas pieredzes apmaiņā ar dažādām institūcijām.

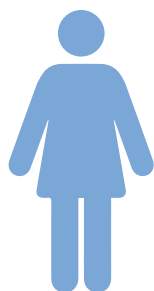
2023.gada 31.decembrī SPRK bija **114** darbinieki. Gada laikā komandai ir pievienojušies **17** darbinieki, bet **13** devušies jaunos profesionālos izaicinājumos.

VECUMS*

*Vidējais vecums: ~47



DZIMUMS



77

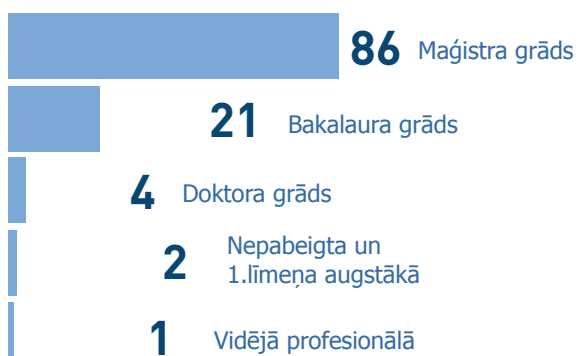


37

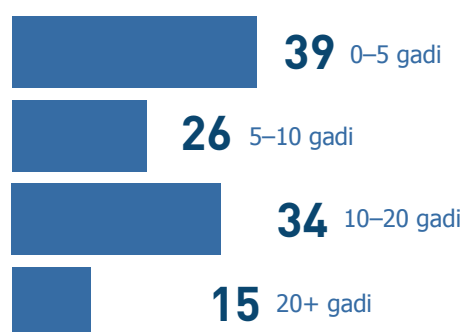
AMATU SADALĪJUMS



IZGLĪTĪBAS LĪMENIS



DARBA STĀŽS SPRK





SPRK DARBĪBAS GALVENIE RĀDĪTĀJI

SPRK GALVENIE RĀDĪTĀJI 2023

REGULĒJAMĀS NOZARES

8



KOMERSANTU REGISTRS

522

Kopskaits (31.12.2023.)

+ 73 Jauni - 82 Izslēgti



52 Padomes sēdes

SĒDES

4 Konsultatīvās padomes sēdes



LIETVEDĪBAS UZSKAITE

11 824 Saņemtie dokumenti

474 Personu iesniegumi

164 Pieņemtie lēmumi

TIESISKAIS REGULĒJUMS



13 Izdoti ārējie normatīvie akti*

*Viens normatīvais akts var attiekties uz vairākām nozarēm.



14 Publiskās konsultācijas

LICENCES

+ 6 Jaunas

- 7 Anulētas

15 Grozītas

ATZINUMI TIESĪBU AKTU PORTĀLĀ PAR ...

Ministru kabineta noteikumiem 51

Likumprojektiem 34

Informatīvajiem ziņojumiem 16

Ministru kabineta rīkojuma projektiem 8

Nacionālajām pozīcijām 2

Instrukcijām 2

Ministru kabineta vēstuļu projektiem 2



PROBLĒMSITUĀCIJU RISINĀŠANA



228 Sūdzības



1 Izskatīts strīds



85 Izskatītas administratīvo pārkāpumu lietas

12 Izskatītas lietas par prasību neievērošanu

APSTIPRINĀTIE TARIFI

82



Tarifi ar pilnu izmaksu izvērtēšanu

220



Komersantu pašu noteiktie tarifi

13



Izdotas un apstiprinātas tarifu piemērošanas kārtības

IEROBEŽOTO RESURSU PIEŠĪRŠANA



3

Komersantu skaits, kam piešķirtas ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības



1

Izsole

Piešķirti numuri

Anulēti numuri



5

 tūkst.

20

 tūkst.

37,9

 tūkst.

141,9

 tūkst.

PĀRBAUDES UN MĒRĪJUMI

PĀRBAUDĪTI OBJEKTI, VEICOT KOMERSANTU OBJEKTU EKSPLOATĀCIJAS ATBILSTĪBAS KONTROLES



55



49



42



46

SPRIEGUMA UN ELEKTROAPGĀDES KVALITĀTES MĒRĪJUMI

BALSS SAKARU PAKALPOJUMA MĒRĪJUMU SKAITS



Fiksētā tīklā
>50 000



Mobilā tīklā
>116 000

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

28

Kopējais memorandu skaits



242

Dalība un viedokļa paušana darba grupās un apakšgrupās, plenārsēdēs, forumos un augsta līmeņa sanāksmēs

25

Dalība starptautiskajās organizācijās un reģionālajās grupās



**SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
NOZARES LATVIJAS
TAUTSAIMNIECĪBĀ**



Edmunds Rudzītis,
Ekonomiskās analīzes
departamenta direktors

SPRK regulējamo nozaru izaugsme un tendences attīstās līdz ar tautsaimniecības vispārējām tendencēm. Komersanti, kuru darbību regulē SPRK, pārstāv elektroenerģijas, gāzes, siltumapgādes, ūdenssaimniecības, elektronisko sakaru, pasta, atkritumu apsaimniekošanas nozari, kurā SPRK regulē tikai daļu – sadzīves atkritumu apglabāšanu poligonos –, kā arī depozīta iepakojuma apsaimniekošanas nozari, kurā SPRK izvērtē depozīta sistēmas dalības maksas noteikšanu un tās pamatotību.

Katrā nozarē atšķiras regulējamo pakalpojumu īpatsvars, tādēļ publicētie statistikas dati par kopējo nozaru sniegumu ne vienmēr atspoguļo tendences konkrētu regulējamo komersantu darbā.

Šajā atskatā sniegts īss pārskats par SPRK regulējamām nozarēm tautsaimniecības kontekstā. Jāuzsver, ka precīzi 2023.gada dati par regulējamo komersantu apgrozījumu nozaru griezumā SPRK būs pieejami 2025.gadā. Šāda prakse ir ierasta, ņemot vērā praktiskos aspektus regulējamo

komersantu finanšu pārskatu gatavošanā un to salāgošanā ar valsts budžeta plānošanas kalendāru. Tādēļ zemāk sniegta izvērsta informācija par SPRK regulējamo komersantu 2022.gada datiem, savukārt Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) gatavotā informācija ir par 2023.gadu.

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS

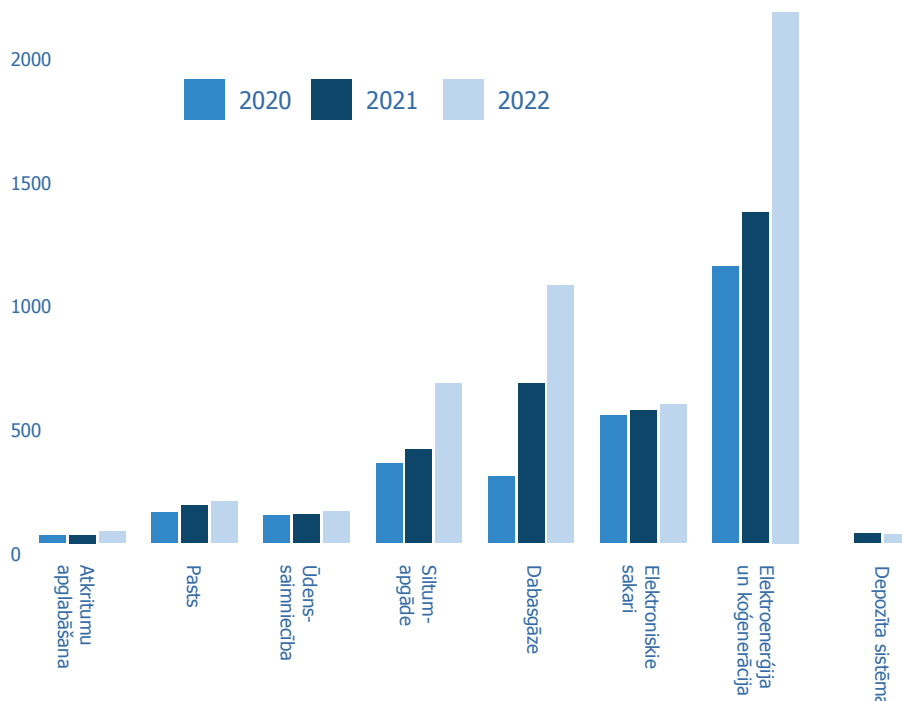
Saskaņā ar CSP datiem 2023.gadā iekšzemes kopprodukts (IKP) samazinājās par 0,3%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Pērn IKP faktiskajās cenās bija 40,3 mljrd. eiro. Ekonomikas stagnēšanu galvenokārt ietekmēja vājais pieprasījums galvenajos eksporta tirgos, sarūkot preču un pakalpojumu eksportam, savukārt augstā inflācija un procentu likmju kāpums finanšu tirgū ierobežoja iekšējo pieprasījumu.

Regulējamo komersantu apgrozījums 2022.gadā veidoja aptuveni 12% no IKP, kas ir būtiska tautsaimniecības daļa.

REGULĒJAMO NOZARU APGROZĪJUMS

Regulējamo pakalpojumu neto apgrozījums, kas aprēķināts no komersantu sniegtajiem datiem, 2022.gadā bija 4771 milj. eiro – par 48,3% lielāks nekā 2021.gadā. Šo palielinājumu galvenokārt noteica energoresursu – dabasgāzes, elektroenerģijas un degvielas – cenu pieaugums pasaules tirgū, ko lielā mērā ietekmēja karadarbība Ukrainā. Par 46,4% pieauga apgrozījums atkritumu apglabāšanas nozarē, kas saistīts gan ar ikgadējo dabas resursu nodokļa likmes par atkritumu apglabāšanu pieaugumu, gan ar SIA *Getliņi EKO* tarifu pieaugumu pēc bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtas izmantošanas uzsākšanas.

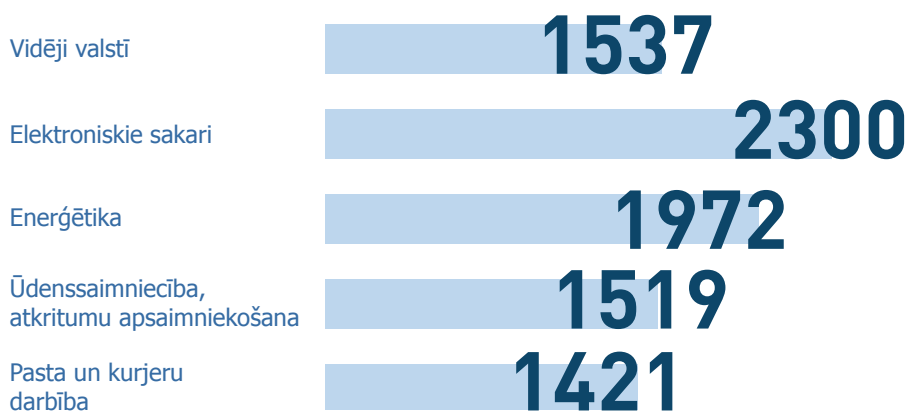
**REGULĒJAMO
PAKALPOJUMU AR
NODEVU APLIEKAMIE
IEŅĒMUMI PA
NOZARĒM (MILJ. EUR)**



DARBA SAMAKSA REGULĒJAMĀS NOZARĒS

Pēdējo gadu augstā inflācija, darbspējas vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās un ienākumu konverģence ar Eiropas Savienības valstu vidējo līmeni turpināja virzīt algu pieaugumu Latvijā un noteica straujo darba samaksas pieaugumu 2023.gadā. Algu kāpums 2023.gadā pārsniedza patēriņa cenu pieauguma tempu, kas liecina par iedzīvotāju pirktspējas uzlabošanos salīdzinājumā ar 2022.gadu. Sagaidāms, ka algu pieaugums mērenākā tempā turpināsies arī nākamajos gados – gan saistībā ar minimālās darba algas palielināšanu no 2024.gada 1.janvāra, gan ar darbaspēka deficītu vidējā termiņā.

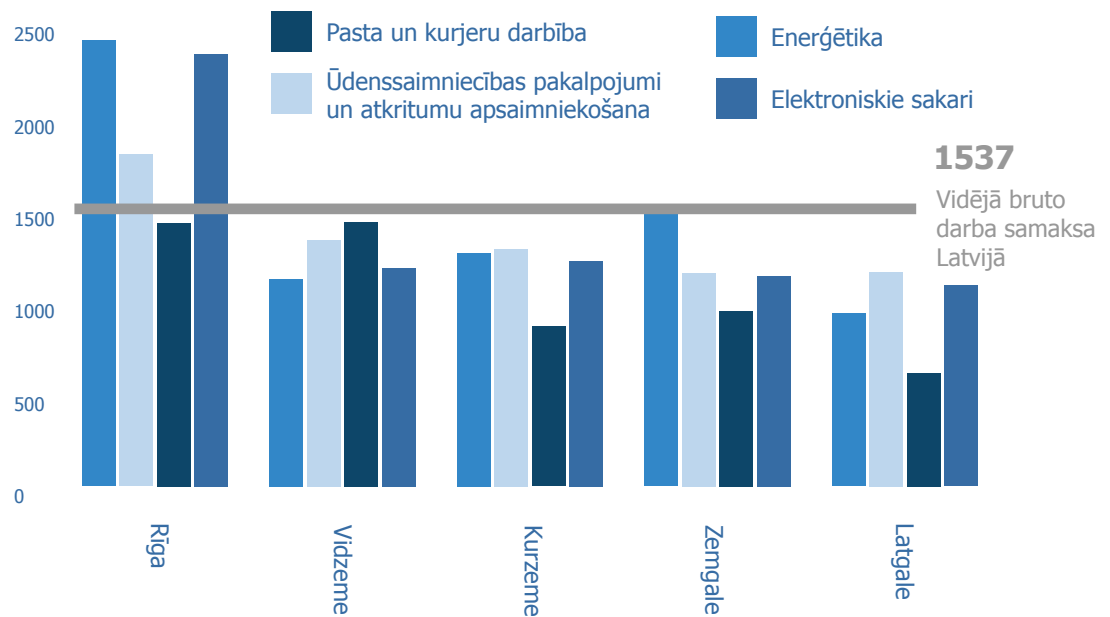
**MĒNEŠA VIDĒJĀ BRUTO
DARBA SAMAKSA
SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU NOZARĒS
2023.GADĀ (EUR)**



Saskaņā ar CSP datiem vidējā darba samaksa valstī kopumā 2023.gadā palielinājās par 12%, salīdzinot ar 2022.gadu. Algu pieaugums bija vērojams arī visās SPRK regulējamās nozarēs.

Darba samaksa sabiedrisko pakalpojumu nozarēs ir atšķirīga Latvijas statistiskajos reģionos – Kurzemē, Latgalē, Pierīgā, Rīgā, Vidzemē un Zemgalē. Piemēram, Latgalē joprojām saglabājas viszemākā darba samaksa enerģētikas, elektronisko sakaru un pasta un kurjeru darbības nozarē. Savukārt ūdenssaimniecības pakalpojumu un atkritumu apsaimniekošanas nozarē viszemākā darba samaksa ir Zemgalē. Pēc CSP datiem par pasta un kurjeru darbības nozari, Vidzemē joprojām ir augstākā mēneša vidējā bruto darba samaksa, salīdzinot ar vidējo darba samaksu attiecīgajā nozarē valstī un pārējiem Latvijas reģioniem.

**MĒNEŠA VIDĒJĀ
BRUTO DARBA
SAMAKSA
SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
NOZARĒS
STATISTISKAJOS
REGIONOS
2023.GADĀ (EUR)**



REGULĒJAMO CENU IETEKME UZ INFLĀCIJU

Atbilstoši CSP datiem 2023.gadā pakalpojumi par regulējamām cenām veidoja 11,5% no visiem iedzīvotāju izdevumiem (precēm un pakalpojumiem patēriņa cenu indeksa grozā). Tālāk attēlotajā tabulā iekļauti gan SPRK regulējamie sabiedriskie pakalpojumi, gan citi regulējamie pakalpojumi, kurus neuzrauga SPRK. Jāņem vērā, ka kopš tirgus atvēršanas māsaimniecībām enerģētikas nozarē CSP administratīvi uzraugāmo un regulējamo cenu indeksā vairs neiekļauj dabasgāzes un elektroenerģijas cenas.

ADMINISTRATĪVI REGULĒJAMĀS CENAS UN PATĒRIŅA CENU INDEKSS 2023.GADĀ

	Īpatsvars iedzīvotāju izdevumos	Cenu izmaiņas (2023 XII pret 2022 XII)	Inflācijas komponente (procentpunkti)
SPRK regulējamie sabiedriskie pakalpojumi*	7,98%	-14,38%	-1,15
Citi regulējamie pakalpojumi (kompensējamie medikamenti, pacienta iemaksa, pases nodeva, autostāvvietas, notāra pakalpojumi, pasažieru transports, pirmsskolas vecuma izglītība un citi)	3,52%	6,47%	0,23
SPRK regulējamie sabiedriskie pakalpojumi un citi regulējamie pakalpojumi kopā	11,50%	-8,88%	-0,92
Kopā patēriņa cenu indekss (inflācija)	100%	0,60%	0,60

* Ņemot vērā dabasgāzes tirgus pilnīgu atvēršanu 2023.gadā, CSP vairs neiekļauj dabasgāzes cenas Administratīvi uzraugāmo un regulējamu cenu indeksā (tāpat kā elektroenerģijas cenas)

Pērn, salīdzinot ar 2022.gadu, patēriņa cenas kopumā pieauga par 0,6%, savukārt administratīvi regulējamās cenas samazinājās par 8,9%, ko sekmēja SPRK regulējamo nozaru sabiedrisko pakalpojumu cenu samazinājums par 14,4%. Cenu pieauguma tempu palēnināšanos galvenokārt noteica energoresursu cenu samazinājums pasaules tirgos, kas savukārt samazināja pārējo preču un pakalpojumu cenu inflācijas spiedienu.

No SPRK pārraudzīto nozaru pakalpojumiem būtiskākais cenu samazinājums bija dabasgāzei – par 27,1%, siltumenerģijai – par 19,7%, elektroenerģijai – par 12,2%, kanalizācijas pakalpojumiem – par 11,6% un ūdensapgādei – par 3,1%. Savukārt cenu pieaugums bija vērojams atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumiem – par 14,0% un pasta pakalpojumiem – par 14,0%.

TIRGUS KONCENTRĀCIJAS LĪMENIS (HHI INDEKSI)

Tirgus koncentrācijas līmenis raksturo gan lietotāju iespējas izvēlēties pakalpojumu sniedzēju, gan savstarpējo konkurenci starp pakalpojumu sniedzējiem jeb tirgus varu. Ja Herfindāla–Hiršmana indeksa (HHI) vērtība ir mazāka par 0,18, bet lielāka par 0,1, šādu tirgu var uzskatīt par mēreni koncentrētu. HHI vērtība virs 0,18 norāda, ka tirgus ir koncentrēts.

Elektronisko sakaru un pasta pakalpojumu tirgi 2022.gadā vērtējami kā mēreni koncentrēti. Tirgus koncentrācijas līmenis 2022.gadā būtiski samazinājās dabasgāzes tirdzniecībā, ko veicināja atsevišķi lieli vairumtirdzniecības darījumi, tomēr joprojām šis tirgus uzskatāms par koncentrētu. Vēl arvien kā koncentrēts vērtējams elektroenerģijas tirdzniecības tirgus.

Nozare	2018	2019	2020	2021	2022
Elektroniskie sakari	0,168	0,168	0,173	0,176	0,177
Pasts	0,232	0,183	0,163	0,134	0,126
Elektroenerģijas tirdzniecība	0,406*	0,375	0,275	0,265	0,280
Dabasgāzes tirdzniecība	0,767	0,594	0,424	0,554	0,250

* 2018. un 2019.gada HHI aprēķins ir precizēts, veicot korekciju par AS *Latvenergo* elektroenerģijas vairumtirdzniecības ieņēmumu daļu

KOPSAVILKUMS

Pērnā gada otrajā pusē inflācija saruka, ko noteica energoresursu cenu samazināšanās pasaules tirgos. Arī Latvijā samazinājās energoresursu cenas, kas savukārt ietekmēja arī citu preču un pakalpojumu, tostarp regulēto pakalpojumu, cenas. Līdz ar to arī 2023.gads parādīja regulēto nozaru būtisko ietekmi tautsaimniecības kontekstā.



ENERĢĒTIKAS NOZARES PĀRSKATS






Jānis Negribs,
Enerģētikas departamenta
direktors


Pēc tirgus satricinājuma 2022.gadā, ko izraisīja Krievijas iebrukums Ukrainā, 2023.gadā enerģētikas nozarē bija vērojama spriedzes mazināšanās, energoresursu cenām kritoties. Nozarē turpinājās 2022.gadā iesāktie vidēja un ilgāka termiņa pārkārtojumi, tostarp infrastruktūras stiprināšana stabilas un nepārtrauktas energosistēmas nodrošināšanai. Vienlaikus straujās cenu izmaiņas un inflācija, kas aizsākās 2022.gadā, ietekmējot pasaules ekonomikas attīstību, atstāja ietekmi arī uz regulējamo komersantu tarīfos iekļautajām citām izmaksām, kas nav tiešā veidā saistītas ar energoresursu iegādi.


Elektroenerģijas un dabasgāzes apgādē iepriekš piedzīvotais elektroenerģijas un dabasgāzes cenu lēciens akumulējās neparedzētās izmaksās enerģijas iegādei tehnisko zudumu segšanai, vienlaikus samazinājās dabasgāzes patēriņš, kas noveda pie pakalpojumu tarīfu kāpuma 2023.gadā. Savukārt siltumapgādē, kur kurināmā cenu ietekme tarīfos skāra tūlītēji 2022.gadā, situācija bija pretēja – līdz ar energoresursu cenu normalizāciju pakalpojuma tarīfi 2023.gadā sāka samazināties.

DABASGĀZE

Dabasgāzes nozarē gads iesākās ar gandrīz divas reizes zemāku dabasgāzes cenu Nīderlandes *Title Transfer Facility* (TTF) biržā, salīdzinot ar 2022.gada otro pusgadu, – 2023.gada janvārī tā bija samazinājusies līdz vidēji 64 EUR/MWh, bet vasarā – pat līdz vidēji 30 EUR/MWh. Tirgotāji dabasgāzi lielākoties iegādājās pēc TTF biržas izcenojuma, tādēļ izmaiņas biržā atstāj ietekmi arī uz lietotājiem Latvijā. 

Dabasgāzes cenu samazinājumu lielā mērā noteica augsts Eiropas gāzes krātuvju aizpildījuma līmenis. AS *Conexus Baltic Grid* (CBG) pārvaldībā esošā Inčukalna pazemes gāzes krātuve ieņem stratēģiski svarīgu lomu Latvijas un reģiona enerģētiskās apgādes drošības veicināšanā. Februārī SPRK atzina par pamatotām CBG aprēķinātās dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarīfu vērtības. Pateicoties Inčukalna pazemes gāzes krātuves regulējumam, kas ir pielāgots dabasgāzes mainīgajiem tirgus apstākļiem, no 2023.gada 1.maija līdz 2024.gada 30.aprīlim dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarīfi četriem produktu veidiem noteikti daudz zemāki.  Šāds tarīfu līmenis, izņemot atsevišķiem produktiem, saglabāsies līdz 2025.gada 30.aprīlim. 

Mājsaimniecību lietotājiem būtiska bija dabasgāzes tirgus pilnīga atvēršana no 1.maija. Lai gan tirgus bija atvērts jau no 2017.gada, līdz 2023.gada maijam mājsaimniecībām vēl bija iespēja izvēlēties – iegādāties dabasgāzi par regulētu tarīfu kā saistītajiem lietotājiem vai par tirgus cenu. Kopš 2023.gada maija saistīto lietotāju vairs nav un mājsaimniecību lietotājiem ir iespēja izvēlēties starp vairāku tirgotāju piedāvājumiem.  Saskaņā ar SPRK datiem pārskata gadā dabasgāzes tirgotāju mainījuši 7,6% mājsaimniecību, kas ir aptuveni desmit reizes vairāk, salīdzinot ar 2022.gadu.

Jūlijā SPRK jaunā redakcijā apstiprināja izstrādāto un publiski konsultēto dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarīfu aprēķināšanas metodiku,  savukārt augustā –

grozījumus dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikā. Ar izmaiņām abās metodikās veikta visu enerģijas sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku prasību salāgošana, nodrošinot sistēmas operatoru pielāgošanos energoresursu tirgū iepriekš nepieredzētajai cenu dinamikai, vienlaikus ļaujot izvairīties no iespējamiem ļoti straujiem dabasgāzes pārvades un sadales sistēmas pakalpojuma tarifu kāpumiem.

Attiecīgi oktobrī SPRK apstiprināja izvērtētos dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifus, kas stājās spēkā decembra sākumā. Galvenie iemesli pārvades tarifa paaugstināšanai – dabasgāzes patēriņa kritums, kā arī prognozētais patēriņa samazinājums nākotnē. Saskaņā ar sistēmas operatora iesniegtajiem aprēķiniem ietekme uz iedzīvotāju rēķiniem ir salīdzinoši maza, aptuveni 1% robežās. Tarifu vērtību pārskatīšana saskaņā ar regulatora CBG piešķirto atļauju pašai noteikt tarifus iespējama ar 2025.gada 1.oktobri. Regulatīvais periods noteikts līdz 2026.gada 30.septembrim, tā noslēgumā SPRK izvērtēšanai jāiesniedz jauns tarifu projekts. Nemot vērā pilnu tarifu projekta izvērtējumu, iepriekšējā regulatīvā perioda ieņēmumu un izdevumu novirzes atbilstoši metodikai ir iekļautas tarifu aprēķinā, līdz ar to iepriekšējā perioda rādītāji neatstāj ietekmi uz nākamo regulatīvo periodu.


Savukārt decembrī par pamatotām atzītas AS *Gasco* aprēķinātās dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu vērtības, kas stājās spēkā 2024.gada sākumā. Līdz ar jauno tarifu stāšanos spēkā iedzīvotājiem sadales sistēmas pakalpojuma tarifi pieaugs, taču, ņemot vērā dabasgāzes cenas izmaiņas biržā, kopumā rēķini par dabasgāzi ir mazāki nekā gadu iepriekš. Saskaņā ar spēkā esošo SPRK lēmumu AS *Gasco* tarifu vērtību pārskatīšana, mainoties daļai no tarifu aprēķinā iekļautajām pozīcijām, iespējama ar 2025.gada 1.janvāri, savukārt pilna tarifu aprēķina pārskatīšana sagaidāma ar 2026.gada 1.janvāri. Regulatīvā rēķina atlikums 2023.gada beigās bija negatīvs būtiska galalietotāju dabasgāzes patēriņa samazinājuma dēļ. Ņemot vērā, ka 2024.gadam aprēķinātajās tarifu vērtībās iekļauta vien daļa no negatīvā regulatīvā rēķina atlikuma, nekompensētā konta atlikuma daļa novirzāma 2025.gada tarifu vērtību aprēķinam. Līdz ar to sagaidāms, ka no 2025.gada 1.janvāra AS *Gasco* dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu tarifu vērtības pieaugs.



SPRK noteiktās prasības un kārtība paredz, ka sistēmas operatoru plānotie investīciju projekti ir skaidri jāsasaista ar sabiedrisko pakalpojumu lietotāju interesēm, tādēļ gan dabasgāzes pārvades, gan dabasgāzes sadales sistēmas operatoram SPRK izvērtēšanai jāiesniedz 10 gadu attīstības plāns. SPRK par saņemtajiem plāniem rīkoja publisko uzklauššanu, izvērtēja saņemtos priekšlikumus un gada nogalē abus attīstības plānus apstiprināja. AS *Gasco* dabasgāzes sadales sistēmas attīstības plāns no 2024.gada līdz 2033.gadam paredz, ka plānotais investīciju apjoms kapitālieguldījumu mērķa programmās nākamajos 10 gados ir 105,34 milj. eiro, savukārt CBG dabasgāzes pārvades sistēmas attīstības plāns paredz investīcijas 121,14 milj. eiro apmērā.


ELEKTRONERĢIJA

Elektroenerģijas tirdzniecības biržā *Nord Pool* elektroenerģijas mēneša vidējās cenas normalizējās, janvārī salīdzinājumā ar 2022.gada decembri samazinoties par vairāk nekā divarpus reizēm – līdz 99,74 EUR/MWh, aprīlī – pat līdz 65,89 EUR/MWh. Tās gan neatgriezās 2021.gada līmenī, kad tās bija izteikti pazeminātas. Vienlaikus 2023.gada vasarā cenās redzams arī pieaugošās saules ģenerācijas efekts – saulainā laikā elektroenerģijas cena biržā samazinās.


Janvārī stājās spēkā SPRK izvērtētā un apstiprinātā jaudas rezervēšanas maksa

elektroenerģijas ražotājiem, kuri plāno pieslēgt jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu ar jaudu, lielāku par 50 kW. Jaudas rezervēšanas maksa – 21,63 EUR/kW – ieviesta, lai novērstu situācijas, kurās ražotāji ilgstoši rezervē tīkla jaudas, neveicot faktiskās darbības pieslēguma izbūvei, bet citi attīstītāji nevar īstenot savus projektus sistēmas jaudas trūkuma dēļ. 

Maijā SPRK pēc rūpīgas izvērtēšanas apstiprināja elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora AS *Augstsprieguma tīkls* (AST) un elektroenerģijas sadales sistēmas operatora AS *Sadales tīkls* (ST) pakalpojumu tarifus, kas stājās spēkā 1.jūlijā.  AST un ST tarifu projekti tika iesniegti būtisku ar attiecīgo pakalpojumu nodrošināšanu saistīto izmaksu pieauguma dēļ, ko noteica gan elektroenerģijas cenu pieaugums, iegādājoties elektroenerģiju tehnoloģisko zudumu segšanai, gan vairāku citu izmaksu pieaugums. ST tarifu struktūrā notika arī izmaiņas saistībā ar mājsaimniecību un juridisko lietotāju tarifu dalījumu, paredzot, ka par vienādas jaudas pieslēgumu abas lietotāju grupas maksā vienādu tarifu. Vienlaikus notika tarifu struktūras tuvināšana izmaksu struktūrai, kā dēļ palielinājās ar tarifa fiksēto daļu sedzamo atļauto ieņēmumu daļa. Pieaugot mājsaimniecību maksājumiem par elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumiem, jaunie tarifi radīja negatīvu rezonansi. SPRK aktīvi skaidroja ar tarifu izmaiņām saistītos jautājumus sabiedrībai, kā arī sadarbībā ar valdību un sistēmas operatoriem meklēja risinājumus tarifu ietekmes samazināšanai uz mājsaimniecībām. Risinājumi bija kompleksi, valsts budžetā tika rastas iespējas terminētam atbalstam mājsaimniecību lietotājiem. Vienlaikus SPRK veica grozījumus gan elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas, gan elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā, paredzot risinājumus paātrinātai tarifu vērtību pārskatīšanai un samazināšanai, iekļaujot aprēķinā jaunākās makroekonomiskās un elektroenerģijas vairumtirgus cenu prognozes. 

AST un ST pakalpojumu tarifu vērtības tika pārskatītas decembrī un stājās spēkā 2024.gada janvārī. Nākamā AST un ST tarifu vērtību pārskatīšana, mainoties daļai no tarifu aprēķinā iekļautajām izmaksu pozīcijām, iespējama ar 2025.gada 1.janvāri.  Savukārt pilna tarifu aprēķina pārskatīšana AST sagaidāma ar 2026.gada 1.janvāri, bet ST – ar 2028.gada 1.janvāri. Ņemot vērā paātrinātu tarifu vērtību pārskatīšanu 2024.gada janvārī – faktiski īstenojās tarifā prognozētās ieņēmumu/izdevumu novirzes, arī sagaidāmās izmaiņas saistībā ar makroekonomisko novērtējumu jau ir iekļautas tarifu vērtību aprēķinā. Līdz ar to šīs regulatīvā rēķina saistības neietekmē nākamo tarifu vērtību pārskatīšanu 2025.gada janvārī.

Ņemot vērā SPRK noteiktās prasības un kārtību, gan elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram, gan elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram SPRK izvērtēšanai jāiesniedz 10 gadu attīstības plāns. AST attīstības 10 gadu plānu SPRK pēc izvērtēšanas apstiprināja oktobrī. Tajā iekļauti projekti ar kopējo vērtību 509,84 milj. eiro, ko pārvades sistēmas operators plāno realizēt no 2024.gada līdz 2033.gadam. Daļa no projektu izmaksām tiek segtas no ES līdzfinansējuma. SPRK secināja, ka AST mērķtiecīgi virzās uz elektroapgādes drošuma paaugstināšanu Baltijas reģionā, kas ļauj sekmīgi turpināt darbu pie Baltijas valstu elektrotīklu sinhronizācijas ar pārējo Eiropu.

Savukārt decembrī SPRK apstiprināja ST attīstības 10 gadu plānu. Tas paredz, ka periodā no 2024.gada līdz 2033.gadam kapitālieguldījumu apjoms sadales sistēmas aktīvos sasniedz 1320 milj. eiro. Atbilstoši plānam līdz 2034.gadam ST būtiskas investīcijas veiks elektrolīniju pārbūvē, atjaunojot elektrolīnijas 17 000 km garumā, kā arī pārbūvēs 27 apakšstacijas. Lai uzlabotu pakalpojumu kvalitāti, ST plāno veikt darbības, kas vērstas uz elektrolīniju bojājumu skaita samazinājumu, neplānoto atslēgumu ilguma un biežuma samazinājumu. 

SILTUMAPGĀDE

Energoresursu cenas samazināšanās, jo īpaši rekordaugstās dabasgāzes cenas samazināšanās biržā, ir pozitīvs signāls arī centralizētas siltumapgādes pakalpojumu galalietotājiem. Tomēr tarifu samazināšanās ne vienmēr ir tūlītēja, ņemot vērā, ka kurināmo siltumapgādes komersanti nākamajai apkures sezonai mēdz iepirkt laikus, un cena var būt nofiksēta. 2022./2023.gada apkures sezonā tarifi vēl bija salīdzinoši augsti. Lai gan kurināmā cena tirgū samazinājās, izmaiņas tarifos Latvijā bija atšķirīgas un galalietotāju rēķinos nonāca ar dažu mēnešu nobīdi. Būtisks tarifu samazinājums bija novērojams 2023./2024.gada apkures sezonas sākumā, vidējam siltumenerģijas tarifam turpinot samazināties ik mēnesi. Pārskata gadā zemākais siltumenerģijas tarifs bija 51,44 EUR/MWh, savukārt augstākais – 270,12 EUR/MWh. Tomēr vairs netika novēroti ekstrēmi augsti tarifi, kas pārsniedz 300,00 EUR/MWh robežu, kā arī, ja iepriekš tarifu robežu 100,00 EUR/MWh pārsniedza puse no regulētajiem komersantiem, tad 2023./2024.gada apkures sezonas sākumā šādi tarifi bija aptuveni piektdaļai komersantu.

Pārskata gadā SPRK kopumā pieņēma 243 lēmumus par siltumenerģijas tarifu izmaiņām, turklāt daļai komersantu tie mainījies vairākkārt. Salīdzinājumam – 2022.gada laikā pieņemts 171 lēmums, bet 2021.gada laikā – 54 lēmumi. Lielākais siltumapgādes uzņēmums ir AS *Rīgas Siltums*, kuram tarifs pārskata gadā mainījās trīs reizes – no 1.aprīļa spēkā bija tarifs 165,32 EUR/MWh, no 15.maija – 91,26 EUR/MWh, bet no 1.oktobra – 87,57 EUR/MWh. Savukārt no 2024.gada 1.jūnija spēkā ir tarifs 82,63 EUR/MWh. SPRK vērtēšanā ir arī tarifu projekts ar pilnu izmaksu izvērtēšanu, kas paredz vēl vienu tarifu samazinājumu, iespējams, jau līdz 2024./2025.gada apkures sezonas sākumam.

KOPSAVILKUMS

Ārējo apstākļu izmaiņas pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā enerģētikas nozarē radījušas ne mazums izaicinājumu, kas saistīti gan ar energoapgādes neatkarību un sistēmu drošu, nepārtrauktu darbību, tostarp ar infrastruktūras un piegāžu ķēžu pārkārtojumiem, gan arī strauju energoresursu cenu pieaugumu un energoapgādes pakalpojumu sniedzēju tarifu jautājumiem. Turpinoties aktīvai Krievijas karadarbībai Ukrainā, saglabājas augsta energoresursu nākotnes cenu prognožu neskaidrība, tomēr SPRK uzdevums paliek nemainīgs – uzraudzīt regulējamo komersantu godīgu komercpraksi un ekonomiski pamatotu tarifu noteikšanu, veicināt nozares attīstību, tostarp koordinējot savu darbību atbilstoši ES kopējam virzienam, kā arī informēt sabiedrību par lietotāju tiesībām un SPRK darbu.



DABASGĀZE

2023

KOMERSANTU REGISTRS



TIRGOTĀJI

37

Kopskaits
(31.12.2023.)

+ **9** Jauni

- **5** Izslēgti

TIESISKAIS REGULĒJUMS



5 Izdoti ārējie
normatīvie
akti



4 Publiskās
konsultācijas

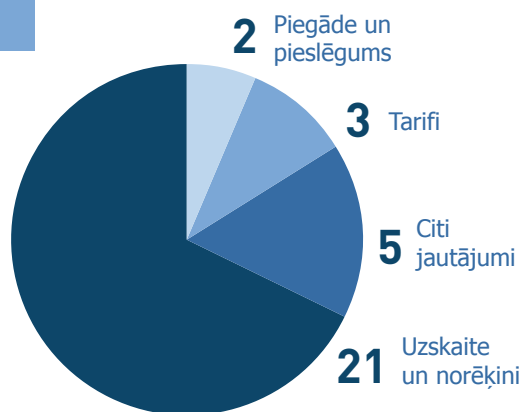
PROBLĒMSITUĀCIJU RISINĀŠANA



31
Sūdzība

-3

SŪDZĪBU VEIDI



1
Ierosināts
strīds

TARIFI*

*Dabasgāzes sadales, pārvades
un uzglabāšanas tarifi



1 Apstiprināts sistēmas
operatora tarifs ar pilnu
izmaksu izvērtēšanu

2 Apstiprināti sistēmas operatoru
pašu noteiktie tarifi

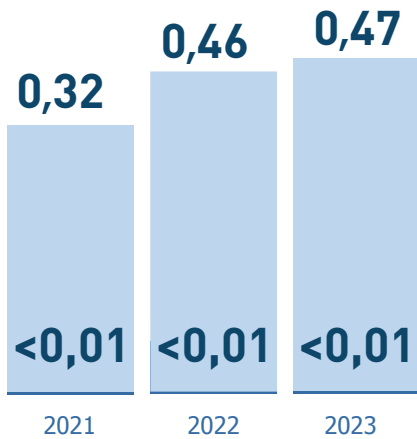
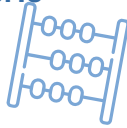


Norādes par salīdzinājumiem pret 2022.gadu

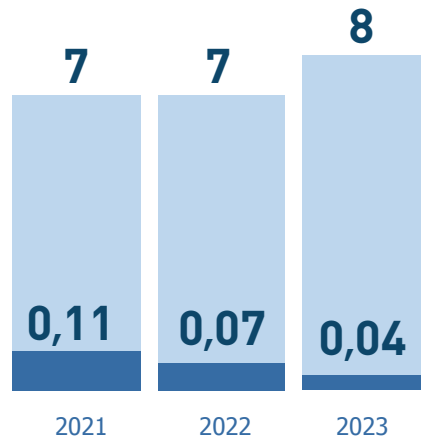
PAKALPOJUMU KVALITĀTES MĒRĪJUMI



SAIFI: VIDĒJAIS DABASGĀZES PIEGĀDES PLĀNOTO PĀRTRAUKUMU SKAITS VIENAM KLIENTAM



SAIDI: VIDĒJAIS DABASGĀZES PIEGĀDES PĀRTRAUKUMU ILGUMS (MIN) VIENAM KLIENTAM



Plānotie Neplānotie

EKSPLUATĀCIJAS ATBILSTĪBAS KONTROLES



2 Pārbaudītie komersanti

0 Konstatēto neatbilstību skaits

42 Pārbaudītie objekti

0 Novērsto neatbilstību skaits



ELEKTROENERĢIJA

2023

KOMERSANTU REGISTRS



TIRGOTĀJI

43

Kopskaits
(31.12.2023.)

+ 9 Jauni

- 10 Izslēgti

AGREGATORI

1

Kopskaits
(31.12.2023.)

+ 0 Jauni

- 2 Izslēgti

RAŽOTĀJI

73

Kopskaits
(31.12.2023.)

+ 20 Jauni

- 6 Izslēgti

TIESISKAIS REGULĒJUMS



4 Izdoti ārējie
normatīvie
akti



2 Publiskās
konsultācijas

LICENCES

+ 1 Jauna

- 0 Anulētas

1 Grozīta

PROBLĒMSITUĀCIJU RISINĀŠANA



Sūdzības

+35
79

Izskatītās
lietas par
prasību
neievērošanu

12

SŪDZĪBU VEIDI

21 Uzskaitē
un norēķini

12 Pakalpojuma
sniedzēja maiņa

6 Līguma
nosacījumi

23 Tarifi

5 Citi
jautājumi

6 Piegāde un
pieslēgums

6 Kvalitāte

TARIFI*



3 Apstiprināti sistēmas
operatoru tarifi ar
pilnu izmaksu
izvērtēšanu

3 Apstiprināti
sistēmas operatoru
pašu noteiktie tarifi

*Elektroenerģijas sadales
un pārvades tarifi



Norādes par salīdzinājumiem pret 2022.gadu

EKSPLUATĀCIJAS ATBILSTĪBAS KONTROLES



23 Pārbaudītie
komersanti



49 Pārbaudītie
objekti

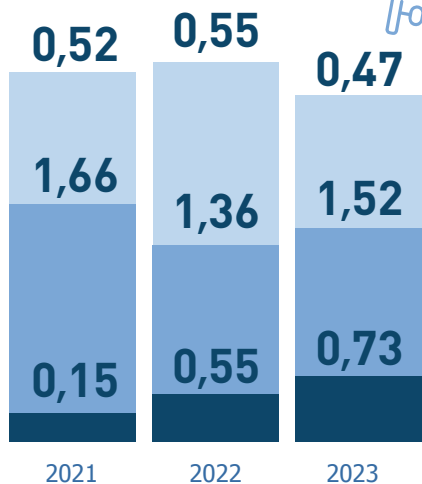
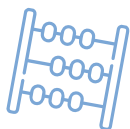
48 Konstatēto
neatbilstību skaits



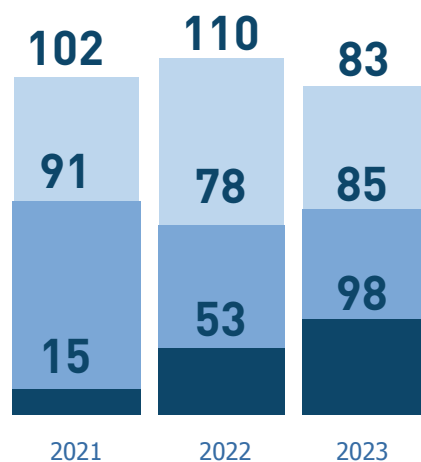
19 Novērsto
neatbilstību skaits

PAKALPOJUMU KVALITĀTES MĒRĪJUMI

SAIFI: VIDĒJAIS ELEKTROAPGĀDES PĀRTRAUKUMU SKAITS VIENAM KLIENTAM GADĀ



SAIDI: VIDĒJAIS ELEKTROAPGĀDES PĀRTRAUKUMU ILGUMS (min) VIENAM KLIENTAM GADĀ



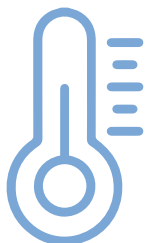
■ Neplānotie normālos apstākļos ■ Plānotie ■ Neplānotie ārkārtas apstākļos



46 Sprieguma un
elektroapgādes
kvalitātes mērījumi

117 Lietotājiem 2023.gadā
piešķirts samazināts
sadales tarifs par
neatbilstošu kvalitāti

456 Lietotāji kopumā
saņēma samazinātu
sadales tarifu par
neatbilstošu kvalitāti
(31.12.2023.)



SILTUMENERĢIJA

2023

KOMERSANTU REGISTRŠ



RAŽOTĀJI

87

Kopskaits
(31.12.2023.)

+ 6 Jauni

- 14 Izslēgti

TIRGOTĀJI

63

Kopskaits
(31.12.2023.)

+ 3 Jauni

- 8 Izslēgti

TIESISKAIS REGULĒJUMS



LICENCES

+ 5 Jaunas

- 7 Anulētas

14 Grozītas

PROBLĒMSITUĀCIJU RISINĀŠANA



13 Sūdzības

SŪDZĪBU VEIDI

1 Pakalpojuma
piegāde

3 Uzskaitē
un norēķini

5 Citi
jautājumi

4 Tarifi

EKSPLUATĀCIJAS ATBILSTĪBAS KONTROLES



25 Pārbaudītie
komersanti


15 Konstatēto
neatbilstību skaits


55 Pārbaudītie
objekti


6 Novērsto
neatbilstību skaits










ELEKTRONISKO SAKARU UN PASTA NOZARES PĀRSKATS


Lai nostiprinātu vienotu pieeju tam, kā nošķirams regulējums kopīgas ierobežotas radiofrekvenču joslas izmantošanai no aktīvās infrastruktūras kopīgas izmantošanas, SPRK izstrādāja un oktobrī apstiprināja ierobežotas radiofrekvenču joslas un aktīvās infrastruktūras kopīgas izmantošanas vadlīnijas. 

Reaģējot uz veiktiem grozījumiem Eiropas Komisijas (EK) lēmumā, SPRK aprīlī apstiprināja grozījumus Nacionālajā numerācijas plānā, papildinot to ar īso numuru diapazonā 116XXX. Ieviestais tālruņa numurs – 116016 – ir ES vienots palīdzības tālruņa numurs sievietēm, kas cietušas no vardarbības. Attiecīgi Numerācijas plānā tagad ir seši numuri, kurus lieto, lai sniegtu ES elektronisko sakaru saskaņotos pakalpojumus ar sociālo vērtību. 

Pārskata gada vidū SPRK pirmo reizi sāka apkopot datus par interneta pakalpojuma pieejamību Latvijas teritorijā. Datu analīze vēl turpinās par pakalpojuma pieejamību mobilā tīklā, bet pirmais apkopojums, kas ir par interneta pieejamību fiksētā tīklā, ir pabeigts. Atbilstoši elektronisko sakaru komersantu sniegtajiem datiem Latvijas teritorijā fiksētā interneta pakalpojums pieejams 80% no visām māsaimniecībām, un 62% māsaimniecību ir iespējams nodrošināt interneta pakalpojumu, izmantojot optiku. 

Sākta arī elektronisko sakaru komersantu uzraudzība saistībā ar EK Komisijas Īstenošanas regulas prasībām  un SPRK 2022.gada nogalē ieviestajām vadlīnijām,  kas nosaka nepieciešamību nodrošināt klientiem pakalpojumu līguma kopsavilkumu. Tas paredzēts, lai informācija par līguma nosacījumiem būtu pieejama viegli uztveramā, salīdzināmā un apkopotā veidā, tādējādi atvieglojot galalietotājam izdarīt izvēli par piemērotāko pakalpojuma piedāvājumu. 


Viens no izaicinājumiem elektronisko sakaru jomā, kam SPRK pievērsusi īpašu uzmanību, ir numerācijas krāpniecība. Tā ir aktuāla tēma visā Eiropā, un valstis meklē risinājumus, lai aizsargātu iedzīvotājus, uzņēmumus un elektronisko sakaru komersantus. Jautājumu risināšanā SPRK sadarbojas gan ar komersantiem,  gan citu valstu regulatoriem,   un tikpat būtiska ir arī citu atbildīgo institūciju un lietotāju iesaiste un informētība. 

Turpināta arī balss sakaru pakalpojumu kvalitātes uzraudzība Latvijā, mobilā tīklā veicot vairāk nekā 116 tūkst. mērījumu, savukārt fiksētā tīklā – vairāk nekā 50 tūkst. mērījumu. Kopumā secināts, ka operatoru deklarētās kvalitātes vērtības atbilst SPRK veikto mērījumu rezultātiem. Lielākoties galalietotājiem gan fiksētā tīklā, gan mobilo operatoru tīklā pieejami teicamas vai labas kvalitātes balss sakaru pakalpojumi. Vienlaikus visi mobilo sakaru operatori tagad nodrošina arī ceturtās tīkla paaudzes VoLTE tehnoloģiju, kas veicinājusi balss sakaru kvalitātes uzlabošanos kopumā valstī, nodrošinot daudz īsāku savienošanas laiku un teicamas kvalitātes runas pārraidi. Tomēr, lai pilnībā izmantotu VoLTE tehnoloģijas priekšrocības, abiem galalietotājiem jāatrodas vietā, kur šī tehnoloģija ir pieejama, kā arī jāizmanto saderīgas galiekārtas. 

PASTS

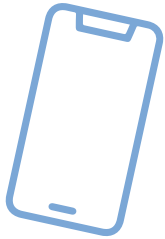
Savukārt pasta nozarē SPRK oktobrī apstiprināja valsts AS *Latvijas Pasts* aprēķinātās 2022.gada universālā pasta pakalpojuma (UPP) saistību tīrās izmaksas 3,67 milj. eiro apmērā kompensēšanai no valsts budžeta. SPRK pienākums ir pārliecināties, ka UPP saistību tīro izmaksu aprēķinā tiek iekļauti tikai pamatoti zaudējumi. Proti, lai saņemtu kompensāciju, AS *Latvijas Pasts* jāpierāda, ka tā ir pakļauta netaisnīgam aprūtinājumam un UPP saistību izpilde rada zaudējumus. SPRK, izvērtējot pamatojošos dokumentus, secināja, ka zaudējumi

radušies galvenokārt UPP ietverto pakalpojumu sūtījumu skaita samazināšanās dēļ. 

SPRK vērtē, kā Latvijā attīstās UPP un citi pasta pakalpojumi, jo īpaši pakomātu. Pasta vide pasaulē mainās līdz ar lietotāju paradumiem, klasiskā vēstule kļuvusi par mazākuma pakalpojumu.  Par pasta nozares attīstību un UPP jautājumu plašas diskusijas notiek arī Eiropā. EK sākusī pārskatīt spēkā esošo, 2008.gada, starptautisko pasta regulējumu, uz ko stingri aicināja Eiropas Pasta regulatoru grupa (ERGP). Regulējuma pārskatīšanai EK piesaistījusi konsultantu, kam savs ziņojums ir jāsniedz 2024.gadā.

KOPSAVILKUMS

Raugoties uz 2024.gadu, noteikti jāmin, ka vasarā norisināsies SPRK sadarbībā ar Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru (BEREC) organizētā BEREC un Eiropas Neatkarīgo regulatoru grupu (IRG) plenārsēde, kas ir lielākā ES regulatīvas sadarbības platforma elektronisko sakaru nozarē. Tajā tiks apspriesti lietotāju aizsardzības un tirgus attīstības jautājumi, kā arī regulēšanas aktualitātes. Savukārt pasta nozarē turpināsies UPP sniegšanas uzraudzība, kā arī šā pakalpojuma nodrošināšanas aspektu vērtēšana. Ņemot vērā, ka UPP īpatsvars AS *Latvijas Pasts* sniegto pakalpojumu grozā sarūk un šos pakalpojumus izmanto arvien mazāk lietotāju, attiecīgi šo pakalpojumu tarifi pieaug. Plānots, ka SPRK sagatavos un iesniegs priekšlikumus Satiksmes ministrijai par pasta pakalpojumu apjomu, kas būtu ietverami UPP.



ELEKTRONISKIE SAKARI 2023

KOMERSANTU REGISTRS



207

Kopskaits
(31.12.2023.)

9

Jauni

— 22

Izslēgti

TIESISKAIS REGULĒJUMS



2

Izdoti ārējie
normatīvie
akti



5

Publiskās
konsultācijas

PROBLĒMSITUĀCIJU RISINĀŠANA



38

+12%

Sūdzības



131

+5%

Telefon-
konsultācijas

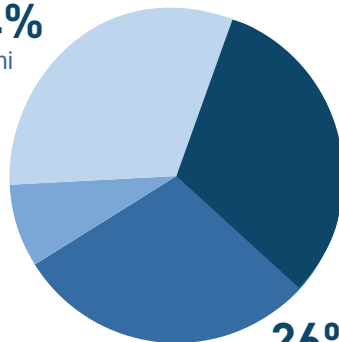
SŪDZĪBU VEIDI

34%

Rēķini

8%

Līgumi



32%

Citi

26%

Kvalitāte



70

Administratīvo
pārkāpumu lietas



17

Komersantu iesniegumi
par numerācijas
krāpniecību

PAKALPOJUMU KVALITĀTES MĒRĪJUMI



Fiksētā tīklā
>50 000



Mobilā tīklā
>116 000

RUNAS PĀRRAIDES KVALITĀTE (5 BALLU SKALĀ)*



4,20

 LMT

4,16

 TELE2

4,06

 BITE
Latvija

4,31

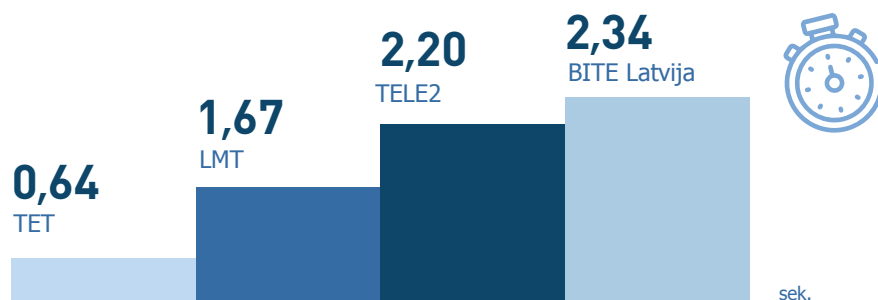
 TET

*Izmantojot POLQA algoritmu



Norādes par salīdzinājumiem pret 2022.gadu

VIDĒJAIS IZSAUKUMA
SAVIENOJUMA LAIKS
FIKSĒTĀ UN MOBILOS
TĪKLOS (SEKUNDĒS)



IEROBEŽOTO RESURSU
PIEŠĶIRŠANA



3

Komersantu skaits,
kam piešķirtas
ierobežotas
radiofrekvenču joslas
lietošanas tiesības



1

Izsole

Piešķirti numuri



5 tūkst.

Anulēti numuri

20 tūkst.



37,9 tūkst.

141,9 tūkst.



PASTS 2023

KOMERSANTU REGISTRS



60

Kopskaits
(31.12.2023.)

+ 4 Jauni

- 6 Izslēgti

PROBLĒMSITUĀCIJU RISINĀŠANA



+10
24
Sūdzības

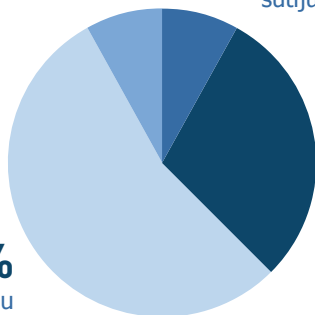


-55
29
Telefon-
konsultācijas

SŪDZĪBU VEIDI

8%
Nozaudēti
sūtījumi

8%
Bojāts
sūtījums



54%
Sūtījumu
piegāde

29%
Dažādi
iemesli



14
Administratīvo
pārkāpumu lietas

TARIFI



Jauni tarifi UPP, kurus nodrošina valsts
AS Latvijas Pasts, netika stiprināti



Norādes par salīdzinājumiem pret 2022.gadu



ŪDENSSAIMNIECĪBAS, DEPOZĪTA SISTĒMAS UN ATKRITUMU NOZARES PĀRSKATS



Dace Čodare-Plaude,
Ūdenssaimniecības, depozīta
sistēmas un atkritumu
departamenta direktora p.i.

Notikumi pasaules ekonomikā un straujās cenu izmaiņas, kā arī cenu kritums *Nord Pool* elektroenerģijas biržā 2023.gadā atstāja iespaidu arī uz Ūdenssaimniecības, depozīta sistēmas un atkritumu departamenta regulējamajiem komersantiem. Vienlaikus visas departamenta uzraudzībā esošās nozares ietekmēja inflācijas izraisītais izmaksu pieaugums, kā arī jaunas ES un nacionālā līmeņa prasības vides kvalitātes un drošu sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanai.

Ņemot vērā daudzās pārmaiņas pakalpojumu organizēšanā, nozares normatīvajā regulējumā un nepieciešamību pielāgoties citiem nozari ietekmējošiem faktoriem, SPRK ir būtiska loma, sniedzot konsultācijas un skaidrojumus gan pakalpojumu sniedzējiem, pašvaldībām un valsts iestādēm, gan pakalpojumu lietotājiem.

ŪDENSSAIMNIECĪBA

Vispozitīvāk elektroenerģijas cenas samazināšanos izjuta ūdenssaimniecības nozare, kurā elektroenerģija tiek izmantota tehnoloģisko iekārtu darbībai. Ņemot vērā 2022.gadā veiktos grozījumus Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā, ko SPRK ieviesa, reaģējot uz dinamiskajiem apstākļiem energoresursu tirgū, pārskata gadā ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji aktīvi izmantoja iespēju pašiem noteikt tarifus, tajos mainot tikai elektroenerģijas izmaksas.

SPRK izvērtēšanai saņēma 30 komersantu pašnoteiktos tarifus. No tiem 23 gadījumos tarifi samazinājās, piecos gadījumos – palielinājās, bet divu pašnoteikto tarifu aprēķinu un pamatojuma izvērtēšana turpinājās 2024.gadā. SPRK regulāri seko līdzi elektroenerģijas cenu svārstībām un to ietekmei uz ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifiem, lai savlaicīgi vērstu komersantu uzmanību uz nepieciešamību aprēķināt un samazināt ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifus.


Vienlaikus būtiskas izmaiņas bija arī citās sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas izmaksās, kas nepieciešamas nepārtraukti, drošu un kvalitatīvu pakalpojumu nodrošināšanai. Attiecīgi SPRK vērtēja arī 27 tarifu projektus, kuros tika pārskatītas visas ar pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas un apjomi. No tiem 18 tarifu projekti tika apstiprināti pārskata gadā, bet deviņu tarifu projektu vērtēšana turpinājās 2024.gadā. Apstiprinātie tarifi lielākoties bija augstāki par spēkā esošajiem. Izmaksu pieaugumu radīja gan pakalpojumu sniegšanas teritorijas paplašināšana, gan vispārējs cenu pieaugums valstī, kas tostarp ietekmē arī ārpakalpojumu, atalgojuma un materiālu izmaksas, kā arī citi faktori.


Saistībā ar jau minētajām izmaiņām Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā tarifu ar pilnu izmaksu izvērtēšanu gadījumos komersantiem pārskata gadā regulāri vienlaikus tika apstiprināti divi tarifu projekti – terminēti (viena vai divu gadu periodam, kas ietver neparedzētās izmaksas vai ieņēmumus) un beztermiņa tarifi (neietver neparedzētās izmaksas vai ieņēmumus, stājas spēkā pēc terminētajiem tarifiem). Komersantam ir pienākums tarifu projektā iekļautās izmaksas samazināt par neparedzētajiem ieņēmumiem un tiesības tarifu projektā iekļautās izmaksas palielināt par neparedzētajiem izdevumiem, ja tādi ir radušies. Neparedzētās izmaksas un ieņēmumi komersantiem rodas saistībā ar izmaiņām maksājumos par elektroenerģijas, kurināmā,

siltumenerģijas un dabasgāzes iegādi, kā arī ūdenssaimniecības pakalpojumu iepirkšanu no citiem komersantiem.

Šāds SPRK noteiktais mehānisms ļauj kompensēt lietotājiem pārmaksāto, ja faktiskās izmaksas bijušas zemākas, bet komersantiem atgūt ekonomiski pamatotas izmaksas, ja starp tarifu vērtēšanas periodiem tās bijušas augstākas, nekā spēkā esošajos tarifos paredzēts.

Lai meklētu atbildes uz jautājumu, ko darīt, lai būtu pieejami pietiekami līdzekļi investīciju projektu realizēšanai ūdenssaimniecības nozarē un lietotājiem arī nākotnē būtu kvalitatīvi, nepārtraukti un droši pakalpojumi, novembrī SPRK komersantiem organizēja semināru *Finansējuma piesaistes izaicinājumi ūdenssaimniecības nozarē*. Seminārā ar aktualitātēm finanšu piesaistē dalījās Finanšu nozares asociācijas pārstāvji, savukārt par kredītreitingu ūdenssaimniecības nozarē stāstīja AS *Kreditinformācijas Birojs*.


Decembrī tika apstiprināti jauni grozījumi Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā. Grozījumi paredz iespēju tarifos operatīvi aktualizēt kapitāla izmaksas, veicina savlaicīgu tarifu pārskatīšanu atbilstoši aktuālajām izmaksām un atbalsta energoefektivitātes uzlabošanas un energoneitralitātes veicināšanas pasākumu realizāciju. Metodikā tika ieviesti arī citi pilnveidojumi, ņemot vērā nozares priekšlikumus un komersantu regulēšanas ietvaros konstatētās vajadzības. 

Nozarē joprojām bija jūtama administratīvi teritoriālās reformas ietekme – no pārskata gadā 15 veiktajām izmaiņām ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrā 12 gadījumos tās bija saistītas ar ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reorganizēšanu, tos pievienojot citiem regulētajiem pakalpojumu sniedzējiem. 


ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

Atkritumu apsaimniekošanas nozarē, kurā SPRK regulē tikai sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos, pārskata gadā SPRK apstiprināja sešus sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifus pie vairākām dabas resursu nodokļa par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos (DRN) likmēm.

Piecos gadījumos regulētā pakalpojuma sniegšanas izmaksas pieauga gan saistībā ar veiktajām investīcijām un izmaiņām tehnoloģiskajos procesos, kā dēļ ilgtermiņā iespējams samazināt poligonā apglabājamo atkritumu daudzumu un efektīvāk atgriezt atkritumus ekonomiskajā apritē, gan saistībā ar specializētās transporta tehnikas, iekārtu ekspluatācijas un citu izmaksu pieaugumu, ko veicinājis cenu kāpums valstī. Savukārt vienā gadījumā tarifs samazinājās, jo komersants, piesaistot ārpuspakalpojuma sniedzēju, bija radis risinājumu, kā nodot tālākai reģenerācijai no nešķirotiem sadzīves atkritumiem atšķirotu atkritumu kurināmā materiālu, kas līdz šim tika apglabāts atkritumu krātuvē.

Papildus, ņemot vērā decembrī Saeimā pieņemtos grozījumus Dabas resursu nodokļa likumā (DRN likums), kas noteic DRN likmes pieaugumu no 2024.gada 1.janvāra, pārskata gadā visiem 10 regulējamajiem komersantiem tika apstiprinātas tarifa piemērošanas kārtības no 2024.gada janvāra. Saskaņā ar DRN likumu DRN likme, kas 2023.gadā bija 95 EUR/t, tika palielināta līdz 110 EUR/t 2024.gadā, 120 EUR/t – 2025.gadā un 130 EUR/t no 2026.gada 1.janvāra. DRN likmes pieauguma rezultātā visi tarifi par regulēto pakalpojumu no 2024.gada ir pieauguši. 

DEPOZĪTA SISTĒMA

Savukārt depozīta iepakojuma apsaimniekošanas nozarē pārskata gadā SPRK izvērtēja pirmo depozīta sistēmas operatora (DSO) iesniegto depozīta sistēmas dalības maksas projektu septiņu dažādu veidu iepakojumam, kas pēc apstiprināšanas SPRK stājās spēkā 1.aprīlī.  Tā ir maksa, ko depozīta iepakotāji maksā depozīta sistēmas operatoram par depozīta sistēmas nodrošināšanas pakalpojuma sniegšanu.

No 2022.gada 1.februāra, kad depozīta sistēma sāka darbību, līdz brīdim, kad stājās spēkā SPRK apstiprinātās depozīta sistēmas dalības maksas, DSO dzērienu iepakotājiem piemēroja depozīta sistēmas dalības maksas aplēses, ko regulējamais komersants SIA Depozīta Iepakojuma Operators (DIO) aprēķināja 2020.gadā, pretendējot Valsts vides dienesta rīkotajā konkursā uz DSO vietu.

DIO 2023.gadā bija piesaistījusi auditoru, kas veica depozīta iepakojuma apsaimniekošanas maksas auditu. Pēc audita tika izstrādāts precīzs iepakojuma apsaimniekošanas maksas modeļa aprēķins, kas ļauj ātri reaģēt uz resursu cenu izmaiņām un depozīta sistēmā iesaistītajiem tirgotājiem precīzāk kompensēt to izmaksas atbilstoši depozīta pieņemšanas vietas veidam.

KOPSAVILKUMS

Neskatoties uz pārmaiņām un izaicinājumiem, Ūdenssaimniecības, depozīta sistēmas un atkritumu departaments turpina darbu, lai aizstāvētu lietotāju intereses un veicinātu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību. Sagaidāms, ka 2024.gadā ūdenssaimniecības nozarei svarīgs izaicinājums būs pārdomāta nozares normatīvā regulējuma un praktiskās darbu organizēšanas pielāgošana ES direktīvu esošajām un gaidāmajām prasībām un Notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas plānam 2024.–2027.gadam. Atkritumu apsaimniekošanas nozarē turpināsies Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021.–2028.gadam īstenošana praksē, tostarp pielāgojot SPRK atbildībā esošo nozares regulējumu un apstiprinot atbilstošus regulētā pakalpojuma tarifus. Arī depozīta iepakojuma apsaimniekošanas nozarē SPRK ir paredzējusi 2024.gadā veikt depozīta sistēmas dalības maksas metodiskā regulējuma grozījumus, tiks pārskatītas arī depozīta sistēmas dalības maksas, ņemot vērā pakalpojumu nodrošināšanas izmaksu un depozīta sistēmā atpakaļ pieņemtā iepakojuma apjoma izmaiņas.



ŪDENSSAIMNIECĪBA 2023

KOMERSANTU REGISTRS



59

Kopskaits
(31.12.2023.)

+ **3** Jauni

- **4** Izslēgti

TIESISKAIS REGULĒJUMS



1 Izdots ārējais
normatīvais
akts



2 Publiskās
konsultācijas

PROBLĒMSITUĀCIJU RISINĀŠANA

IESNIEGUMU/ JAUTĀJUMU VEIDI

34%

Tarifu
piemērošana



35

Iesniegumi/
jautājumi

+5



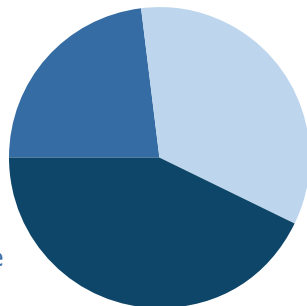
44

Konsultācijas

+4

23%

Citi
jautājumi



43%

Iesniegtie
tarifu
projekti



1

Administratīvo
pārkāpumu lieta

TARIFI (BEZ PVN)



AUGSTĀKAIS
VALSTĪ

5,14*

 EUR/m³

Ventspils novads

2,90*

 EUR/m³

Vidējais
ūdenssaimniecības
tarifs

-6%

ZEMĀKAIS
VALSTĪ

1,43*

 EUR/m³

Babītes un Salas pagasts



Saskaņoti komersantu
pašnoteiktie tarifi

28

Apstiprināti komersantu
tarifi ar pilnu izmaksu
izvērtēšanu

18

*Ietverot gan ūdensapgādes, gan kanalizācijas
pakalpojumu tarifu (31.12.2023.)



Norādes par salīdzinājumiem pret 2022.gadu



SADZĪVES ATKRITUMU APGLABĀŠANA 2023

KOMERSANTU
REGISTRS



10

Kopskaits
(31.12.2023.)

PROBLĒMSITUĀCIJU
RISINĀŠANA



10

Telefon-
konsultācijas



7

Iesniegumi

+2

IESNIEGUMU UN
KONSULTĀCIJU
SADALĪJUMS

2

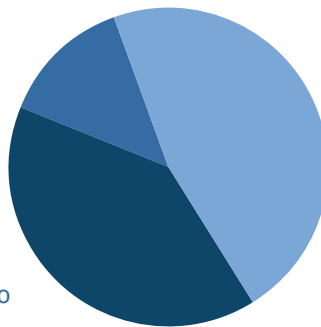
Par SPRK
daļēji
regulēto
jomu

9

Par SPRK
neregulēto
jomu

6

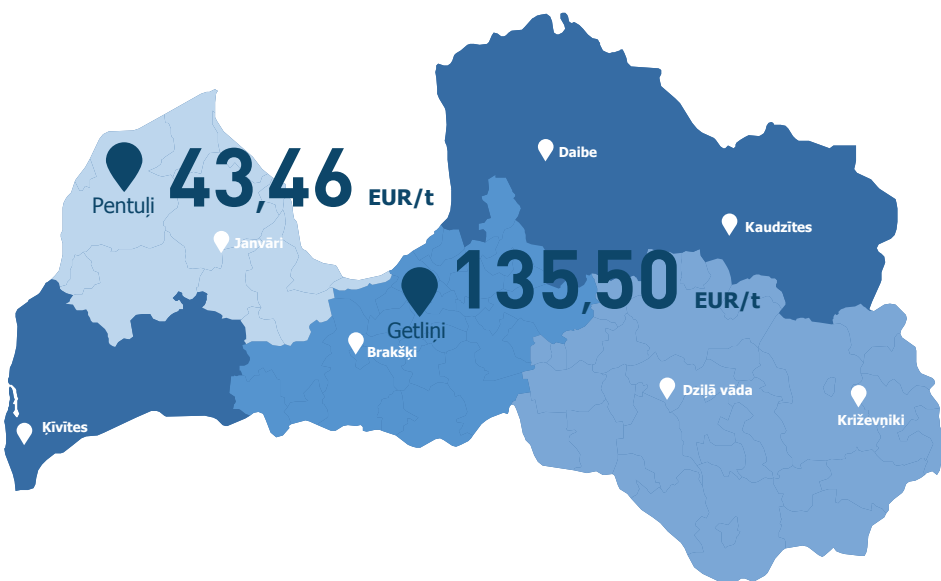
Par SPRK
regulēto jomu



TARIFI
(AR DRN, BEZ PVN)

AUGSTĀKAIS UN ZEMĀKAIS
(31.12.2023.)

pie DRN likmes 95,00 EUR/t



Komersanti, kuriem
apstiprinātas tarifu
piemērošanas kārtības
2024.–2026.gadam

10

Apstiprināti komersantu
tarifi ar pilnu izmaksu
izvērtēšanu

6



Norādes par salīdzinājumiem pret 2022.gadu



DEPOZĪTA SISTĒMA 2023

KOMERSANTU
REGISTRS



1

Kopskaits
(31.12.2023.)

PROBLĒMSITUĀCIJU
RISINĀŠANA


1
Iesniegums

DALĪBAS MAKSA*
(EUR)



*No 2023.gada 1.apriļa

0,0068
PET (caurspīdīgs)

0,0252
PET (krāsains)

0

Metāls (Al)

0,0343

Metāls (Fe)

0,0429

Stikls (vienreizlietojamais)

0,0858

Stikls (atkārtoti
lietojamais – universāla
dizaina)

0,0199

Stikls (atkārtoti
lietojamais – individuāla
dizaina)



Norādes par salīdzinājumiem pret 2022.gadu




STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA



Lija Makare,
Starptautisko attiecību vadītāja

SPRK 2023.gadā turpināja aktīvu starptautisko sadarbību, iesaistoties 25 starptautisko organizāciju un reģionālo grupu darbā un piedaloties vairāk nekā 250 darba sanāksmēs, plenārsēdēs, forumos, reģionālās un augsta līmeņa sanāksmēs. SPRK pārstāvji vairākās starptautiskajās organizācijās ieņem nozīmīgus amatus, kas vienlaikus ir arī atzinība par SPRK ieguldījumu šo organizāciju darbā. SPRK priekšsēdētāja Alda Ozola pildīja CEER viceprezidentes un ERA prezidija locekles pienākumus. SPRK eksperti ieņēma CEER Darbības programmas izstrādes komitejas vadītāja, ERA Dabasgāzes tirgus un ekonomiskās regulēšanas komitejas vadītāja vietnieka amatu, kā arī pildīja ERA Finanšu komitejas locekļa pienākumus.


SPRK priekšsēdētāja Alda Ozola un padomes locekle Rota Šņuka, pārstāvot CEER un ERA, augustā uzstājās Pasaules Enerģētikas regulatoru forumā. Alda Ozola uzstājās plenārsēdē *Building the Next-Generation Mix of Energy Resources* un paneldiskusijā *Developing the Game Rules for Cross-Border Integration*, ņemot vērā Baltijas reģiona pieredzi

elektroenerģijas un gāzes tirgos. Savukārt Rota Šņuka piedalījās paneldiskusijā *The Dynamics of Water and Energy Regulation Interdependency*, daloties daudzozaru regulatora pieredzē. OECD sāka jau trešo SPRK attīstības vērtējumu, kurā sniegtās rekomendācijas būs noderīgas SPRK tālāko attīstības plānu izstrādāšanai un darbības pilnveidošanai. 

ELEKTRONISKIE SAKARI

SPRK bija pārstāvēta BEREK 12 darba grupās un trīs *ad hoc* grupās, pastāvīgi piedaloties kopīgā BEREK viedokļa paušanā. Piemēram, regulatori izteica priekšlikumus par Gigabitu infrastruktūras priekšlikumu, kas paredz, ka regulatori būs strīdu izskatītāji, par BEREK pienākumiem 5G uzraudzībā, kas izriet no *Eiropas Digitālās desmitgades ceļa* programmas 2030.gadam, kā arī regulatoru praktiskās pieredzes apmaiņu saistībā ar ES Digitālo pakalpojumu aktu. Lai arī regulatori nav primāri atbildīgi par digitālo regulējumu īstenošanu, atsevišķu jautājumu risināšanā regulatoru iesaiste ir iespējama, piemēram, ātras un precīzas informācijas ieguves kontekstā un tās sniegšanā citām iestādēm.

Nozares tehnisko jautājumu analīzē un risināšanā SPRK ilgstoši ir devusi savu ieguldījumu Eiropas Elektronisko sakaru komitejas (ECC) darbā un pilda arī ECC Numura saglabāšanas pakalpojuma un komutācijas darba grupas vicepriekšsēdētāja pienākumus. Turpinājās arī darbs pie numerācijas mākoņpakalpojumiem, numerācijas krāpniecības, alfanumerālo īsziņu identifikācijas nosacījumiem un citiem jautājumiem, sniedzot komentārus un priekšlikumus.

Ikgadējā Igaunijas, Latvijas un Lietuvas regulatoru elektronisko sakaru un pasta ekspertu reģionālajā sanāksmē BaltReg, kas septembrī norisinājās Liepājā, regulatori apsprieda Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa ieviešanu un Gigabitu infrastruktūras akta virzību, galalietotāju aizsardzību pret nepareizas numerācijas izmantošanu un numerācijas krāpniecību, 5G statusu Baltijā, kā arī dalījās pieredzē par elektronisko sakaru tirgus uzraudzību. 

Reģionālās sadarbības kontekstā jāmin arī Ziemeļvalstu un Baltijas regulatoru sadarbība, ik

gadu vācot un apkopojot statistiku par elektronisko sakaru pakalpojumiem Ziemeļvalstu un Baltijas elektronisko sakaru tirgū.

Turpinājās SPRK iesaiste un atbalsts ES programmas *EU4Digital* pasākumos. Savukārt SPRK un Ēģiptes komunikāciju regulatora seminārā notika pieredzes apmaiņa par platjoslas aktualitātēm.

PASTS

EK sāka darbu pie spēkā esošā, 2008.gada, pasta regulējuma pārskatīšanas, uz ko stingri aicināja ERGP. Regulējuma pārskatīšanai EK piesaistījusi konsultantu, kam savs ziņojums ir jāsniedz 2024.gadā. Pirmais solis šajā pārskatīšanas procesā ir raudzīties uz pasta nozares attīstību 10–20 gadu perspektīvā – iezīmējot nozares attīstības tendences, kāds būs UPP apjoms, kam jābūt UPP grozā, kādi ir piegādes kvalitātes parametri, t.sk. tās biežums, un kā pakomātu tīkla pakalpojumu atspoguļot nākamajā regulējumā. Regulatori tostarp uzskatīja, ka vispirms jādefinē, kas ir pasta pakalpojums. Šajā procesā savu vērtējumu un ieteikumus sniedza arī SPRK. Pārstrādātā direktīva būs solis uz nozares digitalizāciju, atspoguļojot faktiskās izmaiņas pasta nozarē un tās atbilstību vajadzībām nākotnē.

Jau minētajā ikgadējā BaltReg sanāksmē pasta regulatori pievērsās arī gaidāmajām izmaiņām UPP un citiem priekšlikumiem jaunā pasta nozares regulējuma izveidē, kā arī regulatoru darbam pasta tirgus uzraudzībā kopumā.

ENERĢĒTIKA

SPRK aktīvi iesaistījās Energoregulatoru sadarbības aģentūras (ACER) 25 darba grupu un CEER 23 darba grupu, kā arī EK Elektriķas un Gāzes starpreģionālo grupu, Reģionālā gāzes tirgus darba grupas un ERRA darbā. Eiropas regulatoru darbu pēdējos gados būtiski ir ietekmējušas pārmaiņas enerģētikas nozarē – jaunu direktīvu, regulu, tīkla kodeksu, kā arī vadlīniju kopums un no tā izrietošie jaunie regulatoru pienākumi. Attiecīgi turpinājās regulatoru diskusijas par jaunu elektroenerģijas tirgus struktūru, īpaši tās darbību ilgtermiņā, par izaicinājumiem elektroenerģijas un gāzes infrastruktūrai, piemēram, palielinoties atjaunīgo energoresursu integrācijai esošajos tīklos, ūdeņraža infrastruktūras attīstības ietekmei un citiem būtiskiem jautājumiem. Jāuzsver arī SPRK atkārtotā dalība elektroenerģijas un gāzes pārvades sistēmas operatoru efektivitātes salīdzinošā ziņojuma izstrādē, kurā iesaistījās lielākā daļa CEER regulatoru un to pārstāvēto valstu pārvades sistēmas operatori.

Ikgadējos Baltijas Elektroenerģijas un Gāzes tirgus forumos, kas 2023.gada maijā rotācijas kārtībā notika Lietuvā, Baltijas valstu, Somijas, Polijas un Zviedrijas regulatori, kā arī tirgus dalībnieki diskutēja par elektroenerģijas un dabasgāzes tirgus aktualitātēm. Starp tām bija pārskats par elektroenerģijas tirgus struktūras priekšlikumu, detalizēts pārvades sistēmas operatoru izklāsts par Baltijas balansēšanas tirgus attīstību un sinhronizāciju ar kontinentālo Eiropu, kā arī pārskats par Ūdeņraža un gāzes tirgus dekarbonizācijas paketi, reģionālā gāzes piegādes drošība, kā arī gāzes piegādātāju vērtējums par kopīgā Baltijas un Somijas gāzes tirgus perspektīvām.

Savukārt šo forumu laikā notiekošajā regulatoru seminārā par siltumapgādes nozari vērtīga bija padziļināta pieredzes apmaiņa par izmaiņām nozarē attiecībā uz kurināmā un siltumenerģijas izmaksām, energoefektivitāti un vidējo svērto kapitāla cenu.

SPRK vienmēr bijusi cieša un daudzveidīga divpusējā sadarbība ar citu valstu regulatoriem. Pēc Amerikas Savienoto Valstu Nacionālo regulatoru asociācijas (NARUC) uzaicinājuma jūnijā iepazīstinājām Armēnijas enerģētikas regulatoru ar SPRK astoņu gadu ilgo pieredzi elektroapgādes sadales pakalpojumu kvalitātes mērīšanā.

ŪDENSSAIMNIECĪBA UN ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

SPRK kā Eiropas Ūdenssaimniecības nozares regulatoru asociācijas (WAREG) biedrs piedalījās WAREG viedokļa izstrādē par Komunālo notekūdeņu direktīvas pārskatīšanu. Lai arī direktīva tieši neattiecas uz regulatoriem, SPRK vērtēja, kā tā ietekmēs sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu. Direktīvas prasību izpilde radīs papildu izdevumus, savukārt pakalpojumu sniedzēju izmaksas var ietekmēt tarifus. WAREG uzmanības lokā ir arī pastāvīga pieredzes apmaiņa par regulēšanas praksi dažādās valstīs. Īpaši aktuāla bija diskusija par galveno darbības rādītāju (KPI) piemērošanas praksi. Lai arī tā ir atšķirīga starp WAREG dalībvalstīm, tomēr ir atrodamas arī līdzīgas pieejas gan attiecībā uz KPI veidiem, gan uz to, vai un kā tie tiek izmantoti tarifu projektu vērtēšanas un pakalpojumu sniedzēju uzraudzības procesos. Ņemot vērā spēkā esošajā direktīvā par dzeramā ūdens kvalitāti paredzētās prasības, aktuāla bija arī informācijas apmaiņa par ūdens zudumu novērtēšanas pieeju un ūdens zudumu vērtībām WAREG biedru pārstāvētajās valstīs. SPRK dalījās pieredzē arī par tiešsaistes platformas izmantošanu pakalpojumu sniedzēju informācijas ievadei un apstrādei.

Trīs Baltijas valstu regulatori maijā tikās Baltijas Ūdens forumā, kurā galvenie jautājumi bija enerģētikas krīzes ietekme uz ūdenssaimniecības pakalpojumu izmaksām reģionā un plašāk Eiropā, KPI izmantošana pakalpojumu sniedzēju efektivitātes novērtēšanā un KPI kā daļa no stratēģijas, lai stimulētu ūdensapgādes un kanalizācijas infrastruktūras attīstību, kā arī investīciju piesaistes iespējas ūdenssaimniecības nozarē. Informācijas apmaiņa starp Baltijas valstu regulatoriem notiek arī ārpus oficiālajām tikšanās reizēm, piemēram, SPRK ar Lietuvas kolēģiem dalījās pieredzē un ieteikumos lietotāju informēšanā par ūdenssaimniecības pakalpojumiem, izmantojot interaktīvos rīkus.

Savukārt ES dalībvalstu atkritumu apsaimniekošanas regulatori vairākās darba sanāsmēs lēma par sadarbību ar EK, iepazīstinot ar regulatoru kompetencēm dažādās dalībvalstīs, tostarp piemērotajiem ekonomiskajiem stimuliem, lai samazinātu atkritumu rašanos, sagatavotu tos atkārtotai izmantošanai, pārstrādei vai reģenerācijai.

STARPTAUTISKĀS SADARBĪBAS IETEKME UZ SPRK ATTĪSTĪBU

Starptautiskā regulatoru sadarbība ir efektīvākais veids, kā apzināt izmaiņas regulatīvajā vidē, dalīties pieredzē un nonākt pie kopīgiem secinājumiem, lai regulatīvo vidi pilnveidotu. Šīs arvien straujākās izmaiņas nozaru tiesību normās ir pārbaudījums katram regulatoram, tāpēc SPRK nozīmīgas būs OECD trešā attīstības un progresā vērtējuma rekomendācijas, kas būs pieejamas OECD gala ziņojumā.



KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU



Ieva Lazdiņa,

sabiedrisko attiecību
vadītāja

Džeina Šteinberga,

sabiedrisko attiecību
vadītāja

Viens no galvenajiem SPRK komunikācijas mērķiem ir sabiedrības izglītošana par tai būtiskiem regulēto nozaru jautājumiem, kas ietekmē mājsaimniecību labklājību. Pārskata gadā skaidrojām dažādus sarežģītus procesus sabiedrībai uztveramā veidā, veicinot gan izpratni par norisēm regulējamās nozarēs, gan sniedzot praktiskus padomus un ieteikumus SPRK regulējamo nozaru sniegto pakalpojumu pārdomātā lietošanā.


Lai veicinātu lietotāju informētību, kopumā SPRK 2023.gadā publicēja aptuveni 190 informatīvo paziņojumu plašsaziņas līdzekļiem. Savukārt vairāk nekā 180 gadījumos sagatavotas rakstveida atbildes uz žurnālistu jautājumiem, sniegtas intervijas, kā arī notikusi dalība dažādos informatīvos raidījumos. Plašsaziņas līdzekļi pastiprinātu uzmanību izrādīja par enerģētikas nozares jautājumiem –





siltumenerģiju, elektroenerģiju un dabasgāzi –, salīdzinoši mazāk par elektronisko sakaru, pasta, depozīta sistēmas iepakojuma un un atkritumu apsaimniekošanas nozaru jautājumiem.

SPRK aktīvi skaidroja aktualitātes regulējamās nozarēs un iedzīvotājiem svarīgās norisēs. Piemēram, no 1.maija pilnībā tika atvērts dabasgāzes tirgus mājsaimniecībām. Jau savlaicīgi plašsaziņas līdzekļos stāstījām par gaidāmajām izmaiņām, savukārt aprīlī publicējām rokasgrāmatu mājsaimniecībām ar padomiem atbilstošākā dabasgāzes tirgotāja un produkta izvēlē, kā arī sniedzām atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem par izmaiņām. Savukārt, tuvojoties apkures sezonai un tās laikā, atgādinājām un mudinājām mājsaimniecības veikt pārdomātas izvēles dabasgāzes iegādei. Skaidrojām, kas ir dabasgāzes birža un kā tā ietekmē iedzīvotājus Latvijā, tādējādi veicinot arī izpratni par dabasgāzes cenas veidošanos.

Turpinājām 2022.gadā aizsākto komunikāciju par izmaiņām elektroenerģijas sadales un pārvades tarīfos. Pārskata gada vidū, apstiprinot jaunus elektroenerģijas sadales un pārvades sistēmas operatoru pakalpojumu tarīfus, pieauga arī mājsaimniecību izdevumi par šiem pakalpojumiem, kas sabiedrībā izraisīja plašu neapmierinātību. Viens no lielākajiem izaicinājumiem bija izskaidrot sabiedrībai SPRK lēmumu pamatotību, kā arī komunicēt par politikas veidotāju iniciētajām izmaiņām vairākos likumos mājsaimniecību atbalstam.




Vienlaikus ar tarīfu izmaiņu skaidrošanu SPRK turpināja izglītēt iedzīvotājus par elektroenerģijas pakalpojuma rēķinu ietekmējošiem faktoriem – sniedzām padomus, kā samazināt savu elektrības rēķinu un ko ņemt vērā saistībā ar izmaiņām no 1.jūlija sadales pakalpojumu tarīfos, kā izvēlēties atbilstošāko elektroenerģijas tirgotāju un produktu. Lai mājsaimniecībām būtu vieglāk sekot patērētās elektroenerģijas apjomam un rēķinā būtu redzams piemērotais valsts atbalsts sadales tarifa kompensēšanai, aicinājām iedzīvotājus pārskatīt izvēli norēķināties par elektroenerģiju ar izlīdzināto maksājumu. Ņemot vērā, ka SPRK apkopotie dati no elektroenerģijas tirgotājiem liecināja, ka liela daļa mājsaimniecību nofiksējušas augstu elektroenerģijas cenu ilgākam laikam, aicinājām mājsaimniecības izvērtēt iespējas pārslēgt līgumus. Skaidrojām arī, kas ir elektroenerģijas birža un kā tā darbojas, tādējādi veicinot arī izpratni, kā veidojas elektroenerģijas cena.





Papildinot ceturkšņa SPRK interaktīvos enerģētikas nozares rādītājus, turpinājām sniegt izvērstus komentārus par elektroenerģijas tirgus norisēm kopā ar interaktīvām datu infografikām. Gada nogalē ieviesām iknedēļas apskatu par energoresursu cenu tendencēm pasaules biržās. Apskats aplūkojams SPRK tīmekļvietnē un ir noderīgs uzziņas avots iedzīvotājiem, kuriem svarīgi izvēlēties izdevīgāko un atbilstošāko elektroenerģijas un dabasgāzes tirgotāju piedāvājumu. 

Arī citās regulējamās nozarēs turpinājām publicēt gan nozares datus, gan arī sniegt noderīgus padomus lietotājiem. Piemēram, ūdenssaimniecības nozarē skaidrojām, kā notiek kanalizācijas un ūdensapgādes pakalpojumu tarifu vērtēšana.  Telekomunikāciju nozarē aicinājām iedzīvotājus svētku laikā jo īpaši uzmanīties no telefonkrāpniekiem.  Nemot vērā pastiprināto interesi, siltumenerģijas nozarē SPRK ik mēnesi publicēja apkopojošu ziņu par aktuālajiem tarifiem nākamajam mēnesim un veidojām arī uzskatāmu vizuālo materiālu ar SPRK noteiktajiem siltumenerģijas gala tarifiem dažādās apdzīvotās vietās. Skaidrojām, kā norisinās siltumenerģijas komersantu iesniegto tarifu projektu vērtēšana, līdz tarifi tiek apstiprināti.  Pasta nozarē mudinājām savlaicīgi noformēt pasta sūtījumus un sniedzām ieteikumus, kā izvairīties no dažādiem nepatīkamiem pārsteigumiem pasta sūtījumu sūtīšanā/saņemšanā.  Pārskata gadā jo īpaši aktīvi komunicējām par SPRK darbību starptautiskajās organizācijās un darba grupās.

Augustā, tradicionāli atzīmējot SPRK Neatkarības dienu, organizējām jubilejas konferenci, kura šoreiz bija veltīta digitalizācijai. Aicināto runātāju vidū bija pārstāvji no Fiskālās disciplīnas padomes, AS *Augstsprieguma tīkls*, SIA *Depozīta Iepakojuma Operators*, VAS *Latvijas Pasts*, *Latvijas Mobilais Telefons SIA*, AS *Sadales tīkls*, Patērētāju tiesību aizsardzības centra, Latvijas Bankas, SIA *Tilde* un SIA *Franklin Covey Latvia*.

Turpinot ierasto praksi, Konsultatīvā padome sanāca uz četrām sēdēm, kurās SPRK stāstīja un kopā ar 12 dažādu organizāciju, ministriju un nozaru asociāciju pārstāvjiem diskutēja par SPRK paveikto un aktualitātēm.


Jau ceturto gadu SPRK piedalījās Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta *Ilgtspējas indeksa* novērtējumā, otro gadu pēc kārtas iegūstot zelta kategoriju.  Jūlijā SPRK pievienojās sociālajai iniciatīvai *Misija Nulle*,  bet novembrī ieguva Sabiedrības integrācijas fonda organizētā novērtējuma *Dažādībā ir spēks* bronzas apbalvojumu. 

SPRK departamentu eksperti līdzās ikdienas darbiem turpināja veidot arī dažādus interaktīvus un skaidrojošus vizuālos materiālus un pārskatus (par nozares datiem, pakalpojumu kvalitāti, lietotāju sūdzībām u. c.), tostarp tika uzturētas un regulāri atjaunotas vairākas interaktīvās kartes. Piemēram, siltumenerģijas tarifu karte,  iesniegto ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu karte,  apstiprināto ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu karte,  un sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifu karte.  Ikvienam interesentam ir arī iespēja sazināties ar SPRK ekspertiem, izmantojot zvanu centru.

Arī turpmāk SPRK sabiedrisko attiecību fokusā būs iedzīvotāju izglītošana, lai lietotāji varētu veikt savai mājsaimniecībai atbilstošākās izvēles un saņemt kvalitatīvus pakalpojumus par ekonomiski pamatotu cenu. Turpināsim aktīvu komunikāciju arī ar citām ieinteresētajām pusēm, skaidrojot SPRK lēmumus un to pamatotību.



**SPRK DARBĪBAS
STRATĒGIJAS
2022.–2026.GADAM
IZPILDES PROGRESS**

SPRK padome 2022.gada sākumā apstiprināja *SPRK darbības stratēģiju 2022.–2026.gadam* (Stratēģija). Tā tika izstrādāta, ņemot vērā SPRK misiju nodrošināt kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus par ekonomiski pamatotām cenām, veicinot efektīvu pakalpojumu sniegšanu un konkurenci regulējamās nozarēs. Stratēģija balstās uz vīziju, ka ikvienam iedzīvotājam un komersantam ir pieejami sabiedriskie pakalpojumi, kas veicina to labklājību, un pakalpojumu sniedzēji attīstās efektīvā, ilgtspējīgā un uzticamā tirgū, kā arī uz SPRK vērtībām – profesionalitāti, sadarbību, atbildību un attīstību. 

Stratēģijas galvenie mērķi piecu gadu periodam ir atbildīga un mērķtiecīga regulēšanas prakse, ilgtspējīgs un efektīvs tirgus un infrastruktūra, kā arī augsta lietotāju pratība efektīvi izmantot savas tiesības un gūt maksimālo labumu no tirgus.

Realizējot izvirzītajiem mērķiem atbilstošus uzdevumus, SPRK ir atbildīgi un visaptveroši veicinājuši pasākumus, kas atbilst visu regulējamo nozaru attīstības vajadzībām. Stratēģijas īstenošanas pirmo divu gadu laikā Stratēģijas darbības mērķu pilnīga vai daļēja izpilde sasniedz jau 40%.

Mērķi, kas saistīti ar **atbildīgu un mērķtiecīgu regulēšanas praksi**, izpildīti par 46%. Jau ilggadēji viens no būtiskākajiem SPRK darbības ārējiem novērtējumiem ir OECD izvērtējums, kurš tika sākts pārskata periodā un tiks pabeigts 2024.gadā. Pilnveidots arī iekšējā audita darbs. Atjaunoti KPI katra rādītāja datu avoti un jaunākās tiem atbilstošās vērtības. Atbilstoši Stratēģijā paredzētajam ieviests nulles birokrātijas princips. Izvērtēti SPRK darba procesi un darbinieku noslodzes, tostarp resursu optimizācijas iespēja, pilnveidota un attīstīta darbinieku novērtēšanas sistēma. Veikts pasākumu kopums dažādu nozaru regulācijas attīstībai, tostarp elektronisko sakaru nozarē pilnveidots regulēšanas ietvars un izstrādātas vairākas vadlīnijas, atkritumu apsaimniekošanas un ūdenssaimniecības nozarēs pārskatīts normatīvais regulējums, enerģētikas nozarē uzlabota regulējuma izpildes uzraudzības efektivitāte, kā arī veikti citi pasākumi, lai veicinātu atbildīgu un mērķtiecīgu regulēšanas praksi.

Mērķi, kas saistīti ar **ilgtspējīgu tirgu un infrastruktūru**, ir izpildīti par 40%. Rīkojot nozaru publiskās konsultācijas, tiek sekmēta konkurence tirgos, savukārt, veicot nepieciešamos grozījumus tarifu metodikās, tiek radīti apstākļi ekonomiski pamatotai un uz attīstību vērstai komersantu darbībai, lai nodrošinātu lietotājiem pieejamus un kvalitatīvus pakalpojumus.

Mērķi, kas saistīti ar **augstu lietotāju pratību efektīvi izmantot savas tiesības un gūt maksimālo labumu no tirgus**, izpildīti par 14%. Lai izglītotu iedzīvotājus un komersantus par tirgus darbības principiem un regulētajiem pakalpojumiem, SPRK ir nepārtraukti un secīgi publiskojusi savlaicīgu, uztveramu un vienkārši pieejamu tirgus informāciju atbilstoši katras regulējamās nozares specifikai, īpaši veicinot lietotāju pratības nodrošināšanu, kas sekmētu to iespējas pieņemt pamatotus lēmumus. Vienlaikus, lai pilnveidotu izpratni par SPRK atbildībām un kompetencēm, izstrādāti informatīvi materiāli, kas skaidro SPRK lomu ne tikai tarifu apstiprināšanā, bet arī citos sabiedriski nozīmīgos procesos.

Stratēģijas izpildei īstenojamie uzdevumi tiek noteikti līdz ar ikgadējo SPRK Rīcības plānu. Attiecīgi, ņemot vērā Stratēģijā izvirzītos mērķus, turpmākajā pārskata periodā SPRK koncentrēs uzmanību uz regulācijas pilnveidošanas pasākumiem visās regulētajās nozarēs, vienota un integrēta Baltijas dabasgāzes un elektroenerģijas tirgus veicināšanu, kā arī lietotāju pratības sekmēšanu.



FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

SPRK savu 2023.gada darbību realizēja atsevišķā budžeta programmā, kas apstiprināta likumā *Par valsts budžetu 2023.gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025.gadam*. SPRK darbība tiek finansēta no nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu, kuru maksā regulējamie komersanti. Pārskata gadā valsts nodevas apmērs regulējamās nozarēs bija 0,2% no komersanta sniegtā attiecīgā regulējamā sabiedriskā pakalpojuma neto apgrozījuma 2021.gadā. Komersanti, kuri 2023.gadā sāka sniegt sabiedriskos pakalpojumus, valsts nodevu aprēķināja no komersanta attiecīgā sabiedriskā pakalpojuma veida plānotā neto apgrozījuma pirmajā darbības gadā.


SPRK darbības nodrošināšanai 2023.gadā plānotie izdevumi bija 6 623 089 eiro. Faktiski tika izlietoti 6 201 824 eiro, kas ir 93,60% no pārskata gadā plānotā.

Saskaņā ar likumu¹ faktiskais finansēšanas līdzekļu atlikums, kas attiecīgajā kalendāra gadā pārsniedz SPRK darbības nodrošināšanai nepieciešamās izmaksas, tiek ieskaitīts Valsts kasē esošajā SPRK kontā – valsts nodevas uzkrājumos. Uzkrātie līdzekļi ir izmantojami SPRK darbības nodrošināšanai nākamajos periodos saskaņā ar likuma par valsts budžetu kārtībā apstiprināto SPRK budžetu. Kopējais uzkrātais finanšu līdzekļu atlikums 2023.gada 31.decembrī bija 1 322 535 eiro.

SPRK iesaistījās arī ES finansētajās programmās regulatoriem, kurā sadarbības ietvaros ar vairākiem regulatoriem, daloties pieredzē ES normatīvo aktu ieviešanā, tiek sniegts atbalsts regulēšanas kapacitātes stiprināšanai kādam no regulatoriem. Pārskata gadā tika noslēgti divi projekti. Viens no projektiem bija *Izraēlas regulēšanas kapacitātes stiprināšana telekomunikāciju nozarē ar uzsvāru uz pakalpojumu nodrošināšanu, izmantojot citu operatoru tīklus*². Šajā projektā 2023.gadā bija plānots finansējums 4 927 eiro apmērā. No tiem faktiski tika izlietoti 2 446 eiro. Projekta finansētājam atmaksāti neizlietotie līdzekļi 2 481 eiro apmērā, attiecīgi finanšu līdzekļu atlikums 2023.gada 31.decembrī bija 0,00 eiro.

Savukārt otrs īstenotais projekts – *Ukrainas valsts regulatīvās iestādes regulēšanas kapacitātes stiprināšana telekomunikāciju nozarē ar uzsvāru uz piekļuvi tirgum un pakalpojumu kvalitātes uzraudzības sistēmu*³. Šā projekta ietvaros saskaņā ar sākotnēji plānoto faktiski tika izlietoti 22 576 eiro. Finanšu līdzekļu atlikums 2023.gada 31.decembrī bija 0,00 eiro.

Kopumā pārskata gadā SPRK noslēgusi 60 saimnieciskās darbības līgumus, tostarp vienošanās pie līgumiem, kā arī Publisko iepirkumu likumā noteiktajā kārtībā organizējusi divus publiskos iepirkumus.

SPRK finanšu pārskats sagatavots atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem⁴ un 2024.gada 19.februārī iesniegts Valsts kasē. Atzinumu bez iebildēm par finanšu pārskatu sniedza zvērinātu revidentu uzņēmums SIA *A.Kursītes auditorfirma*⁵. Finanšu pārskats pieejams Valsts kases tīmekļvietnes Publisko gada pārskatu sadaļā. 

¹ Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem, 31.panta septītā daļa

² Nr.II 13 ENPI-TE 01 16 (II/13)

³ Nr.UA 18 ENI TE 01 19

⁴ 2021.gada 28.septembra noteikumi Nr.652 *Gada pārskata sagatavošanas kārtība*

⁵ Zvērinātu revidentu komercsabiedrības licence Nr.20

FINANŠU LĪDZEKĻI	IEPRIEKŠĒJĀ GADĀ (FAKTISKĀ IZPILDE)*	PĀRSKATA GADĀ (EUR)	
		APSTIPRINĀTS LIKUMĀ	FAKTISKĀ IZPILDE*
Ieņēmumi	5 064 879	6 495 586	6 401 509
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	5 046 964	6 495 586	6 401 509
Pārējie iepriekš neklasificētie īpašiem mērķiem noteiktie ieņēmumi (ES Projekts Nr. IL 13 ENPI-TE 01 16 (IL/13), Izraēla)	19 617	0	0
Pārējie iepriekš neklasificētie īpašiem mērķiem noteiktie ieņēmumi (ES Projekts Nr. UA 18 ENI TE 01 19, Ukraina)	(1 702)	0	0
Izdevumi	5 322 795	6 623 089	6 201 824
Uzturēšanas izdevumi	5 140 721	6 295 586	5 949 852
Starptautiskā sadarbība	31 525	150 000	141 729
Pārējie iepriekš neklasificētie īpašiem mērķiem noteiktie izdevumi (ES Projekts Nr. IL 13 ENPI-TE 01 16 (IL/13), Izraēla)	17 798	4 927	2 446
Pārējie iepriekš neklasificētie īpašiem mērķiem noteiktie izdevumi (ES Projekts Nr. UA 18 ENI TE 01 19, Ukraina)	40 612	22 576	22 576
Kapitālie izdevumi	92 139	150 000	85 221

* Pēc naudas plūsmas principa



REVIDENTU ZIŅOJUMS

SIA "A.KURSĪTES AUDITORFIRMA"

Vienotais reģistrācijas Nr.45402005304

Raiņa iela 13-2, Madona, LV-4801, tālrunis: +371 29 48 38 13, fakss: 648-60497, e-pasts: anita.kursite@inbox.lv

NEATKARĪGU REVIDENTU ZIŅOJUMS

Dokumenta datums ir tā
elektroniskās parakstīšanas laiks

Nr. 19.02./2024

Latvijas Republikas Saeimai

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes priekšsēdētājam Aldai Ozolai

Mūsu atzinums par finanšu pārskatu

Esam veikuši **Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas** (turpmāk tekstā "SPRK") pievienotajā gada pārskatā ietvertā finanšu pārskata revīziju. Pievienotais finanšu pārskats ietver:

- pārskatu par finansiālo stāvokli 2023. gada 31. decembrī (balance),
- pārskatu par darbības finansiālajiem rezultātiem, kas noslēdzās 2023. gada 31. decembrī;
- pašu kapitāla izmaiņu pārskatu, kas noslēdzās 2023. gada 31. decembrī;
- naudas plūsmas pārskatu par gadu, kas noslēdzās 2023. gada 31. decembrī, kā arī
- finanšu pārskata pielikumu, tai skaitā, finanšu pārskata posteļu skaidrojumu, grāmatvedības uzskaites principu aprakstu, gada pārskata sagatavošanas principu aprakstu un finanšu instrumentu risku pārvaldīšanas aprakstu.

Mūsaprāt, pievienotais finanšu pārskats sniedz patiesu un skaidru priekšstatu par **Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas** finansiālo stāvokli 2023. gada 31. decembrī un par tās darbības finanšu rezultātiem un naudas plūsmu gadā, kas noslēdzās 2023. gada 31. decembrī, saskaņā ar LR Ministru Kabineta 2021. gada 28.septembra noteikumiem Nr. 652 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”.

Atzinuma pamatojums

Atbilstoši Latvijas Republikas Revīzijas pakalpojumu likumam ("Revīzijas pakalpojumu likums"), mēs veicām revīziju, ievērojot Latvijā atzītos starptautiskos publiskā sektora revīzijas standartus (turpmāk - ISSAI). Mūsu pienākumi, kas noteikti šajos standartos, tālāk izklāstīti mūsu ziņojuma sadaļā "Revidenta atbildība par finanšu pārskata revīziju".

Mēs esam neatkarīgi no SPRK saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu ētikas standartu padomes izstrādātā Starptautiskā Profesionālu grāmatvežu ētikas kodeksa (tostarp Starptautisko Neatkarības standartu) prasībām un Revīzijas pakalpojumu likumā iekļautajām neatkarības prasībām, kas ir piemērojamas mūsu veiktajai finanšu pārskata revīzijai. Mēs esam ievērojuši arī Revīzijas pakalpojumu likumā un Starptautiskā Profesionālu grāmatvežu ētikas kodeksā (tostarp Starptautiskajos Neatkarības standartos) noteiktos pārējos profesionālās ētikas principus un objektivitātes prasības.

Mēs uzskatām, ka mūsu iegūtie revīzijas pierādījumi dod pietiekamu un atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam .

Ziņošana par citu informāciju

Vadība ir atbildīga par citu informāciju. Citu informācija ietver:

- vadības ziņojumu, kas sniegts e-Pārskatu sistēmā sadaļā Dokumenti "Vadības ziņojums";
- budžeta izpildes pārskatu, kas sniegts . e-Pārskatu sistēmā sadaļā Dokumenti "Budžeta izpildes skaidrojums";

Cita informācija neietver finanšu pārskatu un mūsu revidentu ziņojumu par šo finanšu pārskatu. Mūsu atzinums par finanšu pārskatu neattiecas uz šo citu informāciju, un mēs nesniedzam par to nekāda veida apliecinājumu, izņemot to, kā norādīts mūsu ziņojuma sadaļā “*Citas ziņošanas prasības saskaņā ar Latvijas Republikas tiesību aktu prasībām*”.

Saistībā ar finanšu pārskata revīziju mūsu pienākums ir iepazīties ar citu informāciju un, to darot, izvērtēt, vai šī cita informācija būtiski neatšķiras no finanšu pārskata vai no mūsu revīzijas gaitā iegūtajām zināšanām un vai tā nesatur cita veida būtiskas neatbilstības.

Ja, pamatojoties uz veikto darbu un ņemot vērā revīzijas laikā gūtās zināšanas un izpratni par SPRK un tās darbības vidi, mēs secinām, ka citā informācijā ir būtiskas neatbilstības, mūsu pienākums ir par to ziņot. Mūsu uzmanības lokā nav nonākuši nekādi apstākļi, par kuriem šajā sakarā būtu jāziņo.

Citas ziņošanas prasības saskaņā ar LR tiesību aktu prasībām

Saskaņā ar Revīzijas pakalpojumu likumu, mūsu pienākums ir arī izvērtēt, vai vadības ziņojums ir sagatavots saskaņā ar LR Ministru Kabineta 2021. gada 28.septembra noteikumiem Nr. 652 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība” prasībām. Pamatojoties vienīgi uz mūsu revīzijas ietvaros veiktajām procedūrām, mūsaprāt:

- vadības ziņojumā par pārskata gadu, par kuru ir sagatavots finanšu pārskats, sniegtā informācija atbilst finanšu pārskatam, un
- vadības ziņojums ir sagatavots saskaņā ar LR Ministru Kabineta 2021. gada 28.septembra noteikumiem Nr. 652 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība” prasībām.

Vadības un personu, kurām uzticēta pārvalde, atbildība par finanšu pārskatu

Vadība ir atbildīga par tāda finanšu pārskata, kas sniedz patiesu un skaidru priekšstatu, sagatavošanu saskaņā ar LR Ministru Kabineta 2021. gada 28.septembra noteikumiem Nr. 652 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”, kā arī par tādas iekšējās kontroles sistēmas uzturēšanu, kāda saskaņā ar vadības viedokli ir nepieciešama, lai būtu iespējams sagatavot finanšu pārskatu, kas nesatur ne krāpšanas, ne kļūdas dēļ izraisītas būtiskas neatbilstības.

Sagatavojot finanšu pārskatu, vadības pienākums ir izvērtēt SPRK spēju turpināt darbību, pēc nepieciešamības sniedzot informāciju par apstākļiem, kas saistīti ar SPRK spēju turpināt darbību un darbības turpināšanas principa piemērošanu, ja vien vadība neplāno SPRK likvidāciju vai tās darbības izbeigšanu, vai arī tai nav citas reālas alternatīvas kā SPRK likvidācija vai darbības izbeigšana.

Personas, kurām uzticēta SPRK pārvalde, ir atbildīgas par SPRK finanšu pārskata sagatavošanas procesa uzraudzību.

Revidenta atbildība par finanšu pārskata revīziju

Mūsu mērķis ir iegūt pietiekamu pārliecību par to, ka finanšu pārskats kopumā nesatur kļūdas vai krāpšanas dēļ izraisītas būtiskas neatbilstības, un sniegt revidentu ziņojumu, kurā izteikts atzinums. Pietiekama pārliecība ir augsta līmeņa pārliecība, bet tā negarantē, ka revīzijā, kas veikta saskaņā ar ISSAI, vienmēr tiks atklāta būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Neatbilstības var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ, un tās ir uzskatāmas par būtiskām, ja var pamatoti uzskatīt, ka tās katra atsevišķi vai visas kopā varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, ko lietotāji pieņem, balstoties uz šo finanšu pārskatu.

Veicot revīziju saskaņā ar ISSAI, visa revīzijas procesa gaitā mēs izdarām profesionālus spriedumus un saglabājam profesionālo skepticismu. Mēs arī:

- identificējam un izvērtējam riskus, ka finanšu pārskatā varētu būt krāpšanas vai kļūdas dēļ izraisītās būtiskas neatbilstības, izstrādājam un veicam revīzijas procedūras šo risku mazināšanai, kā arī iegūstam revīzijas pierādījumus, kas sniedz pietiekamu un atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam. Risks, ka netiks atklātas būtiskas neatbilstības krāpšanas dēļ, ir augstāks nekā risks, ka netiks atklātas kļūdas izraisītas neatbilstības, jo krāpšana var ietvert slepenas norunas, dokumentu viltošanu, informācijas neuzrādīšanu ar nodomu, informācijas nepatiesu atspoguļošanu vai iekšējās kontroles pārkāpumus;

- iegūstam izpratni par iekšējo kontroli, kas ir būtiska revīzijas veikšanai, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, bet nevis, lai sniegtu atzinumu par SPRK iekšējās kontroles efektivitāti;
- izvērtējam pielietoto grāmatvedības politiku atbilstību un grāmatvedības aplēšu un attiecīgās vadības uzrādītās informācijas pamatotību;
- izdarām secinājumu par vadības piemērotā darbības turpināšanas principa atbilstību, un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, par to, vai pastāv būtiska nenoteiktība attiecībā uz notikumiem vai apstākļiem, kas var radīt nozīmīgas šaubas par SPRK spēju turpināt darbību. Ja mēs secinām, ka būtiska nenoteiktība pastāv, revidentu ziņojumā tiek vērsta uzmanība uz finanšu pārskatā sniegto informāciju par šiem apstākļiem, vai, ja šāda informācija nav sniegta, mēs sniedzam modificētu atzinumu. Mūsu secinājumi ir pamatoti ar revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz revidentu ziņojuma datumam. Tomēr nākotnes notikumu vai apstākļu ietekmē SPRK savu darbību var pārtraukt;
- izvērtējam vispārēju finanšu pārskata struktūru un saturu, ieskaitot atklāto informāciju un skaidrojumus pielikumā, un to, vai finanšu pārskats patiesi atspoguļo pārskata pamatā esošos darījumus un notikumus;
- iegūstam pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus par SPRK finanšu informāciju ar mērķi sniegt atzinumu pa finanšu pārskatu. Mēs esam atbildīgi par SPRK revīzijas vadību, pārraudzību un veikšanu. Mēs paliekam pilnībā atbildīgi par mūsu revidentu atzinumu.

Personām, kurām uzticēta SPRK pārvalde, mēs cita starpā sniedzam informāciju par plānoto revīzijas apjomu un laiku, kā arī par svarīgiem revīzijas novērojumiem, tajā skaitā par būtiskiem iekšējās kontroles trūkumiem, kurus mēs identificējam revīzijas laikā.

SIA "A.Kursītes auditorfirmas"
(sabiedrības licence nr. 20.)
valdes locekle, zvērināta revidente

*Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar
drošu elektronisko parakstu un satur laika
zīmogu*

Anita Kursīte (sertifikāts nr.14.)

Anita Kursīte, tel.29483813
anita.kursite@inbox.lv



SAZIŅA AR SPRK

Adrese: Ūnijas iela 45
Rīga, LV-1039, Latvija
Tālrunis: 67097200
E-pasts: sprk@sprk.gov.lv
www.sprk.gov.lv

